

Tarifa postai
állítva in num.
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 5,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabása külön. — Az
„UJ KELET” a transzilvániai és
bánáti zsidóság egyetlen naplap-
ja. Cikkjeink utánnyomását csak a
főváros megjelölésével kaphatjuk meg.

OROSZ SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
BUDAPEST

UJ KELET

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámor Ferenc. Administator-
delegat. si graut responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Propria-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicitatilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1934.
Tribunahul Cluj, Sectia III.

Kedd, április 2.
1940—5700. Weadar 23.
XXIII. évfolyam, 76. szám.

ZSIDÓ NAPILAP

Nagy kavargást okozott a német Fehér Könyv közvetítése a világpolitikai közvéleményben

Hull külügyi államtitkár és az amerikai sajtó hamisítványok- nak minősíti a német Fehér Könyvben közölt dokumentu- mokat

Putmann szenátor szerint a könyv célja az volt,
hogy ellenzéki mozgalmat keleten Roosevelt
ellen. A német sajtó fenntartja állításait a köz-
vetített dokumentumok valódiságát illetően

Washington, április 1. (Rador). Szenátusi körökben a német Fehér Könyvet behatóan tárgyalták. Fish szenátor szerint a dokumentumok egyes amerikai diplomaták tevékenységével kapcsolatosan olyan súlyos állításokat tartalmaznak, hogy parlamenti vizsgálóbizottság összehívása feltétlenül szükséges.

A New York Times szerint Cordell Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy a német Fehér Könyvben az amerikai diplomaták tevékenységére vonatkozó dokumentumok hamisak.

Az amerikai sajtó is kétségbevonja a német Fehér Könyvben közölt okmányoknak valódiságát, melyekről azt állítják, hogy a lengyel nagyköveteknek a lengyel külügyminisztérium küldött jelentései. Az Evening Star a német eljárást kísérletnek minősíti, melynek célja az, hogy Roosevelt elnököt és az amerikai diplomáciát felelőssé tegye az európai háborúért: A Washington Daily News így ír: „A hamisítás nyilvánvaló. Ilyesmit máskor is használtak. Kétségbevonjuk, hogy Bullitt és Kennedy szavait pontosan idézik, mert nevezettek ismerték az amerikai polgárok nagy többségének érzelmeit és azt az óhaját, hogy a háborun kívül maradjanak”.

Ellenkező hatás

Washington, április 1. (Rador). A német Fehér Könyv nyilvánosságra hozatala a német propaganda vezetőinek várakozásaival ellentétes eredménnyel párt. A „diplomáciai bomba” egyáltalán nem ért el hatást az amerikai közvéleményben és az amerikai választási mozgalom elindításának küszöbén kedvező helyzetet biztosított az amerikai kormánynak. Ugyiszólván mindenki egyformán hamisnak tekinti a nyilvánosságra hozott bizonyítékokat, melyek közlése éppen abban a pillanatban történt, mikor Roosevelt elnök Sumner Welleszt fogadja, hogy jelentést tegyen európai utjának eredményéről. A Fehér Könyv kiadását amerikai diplomáciai körökben különösen jellemzőnek tartják. Ezen körök véleménye szerint a Fehér Könyv nyilvánvaló tanúságát jelent emellett, hogy a német kormány elégedetlen, mert nem sikerült meggyőznie Roosevelttel küldöttéről arról, hogy az Egyesült Államok és Németország között normális diplomáciai kapcsolatokat teremtsenek. Pittman szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke az amerikai nép érzésének adott kifejezést a német manőverrel szemben, midőn kijelentette: „Hitler kormányának célja az volt, hogy Rooseveltt elnökkel szemben ellenzéki mozgalmat keltsen”. A Havas ügynökség azzal végzi jelentését, hogy az elszigetelődés legelszántabb hívei sem indítanak harcot a nemzeti szocialista propaganda által közreadott bizonyítékok alapján.

Az amerikai hatóságok jelentést készítenek az amerikai német propagandáról

New York, április 1. (Rador). A New York Times washingtoni tudósítójának jelentése szerint az amerikai hatóságok részletes jelentést készítenek az Egyesült Államokban folyó német propagandáról. Az amerikai hatóságoknak ez lesz a német Fehér Könyvre adandó válasza. Az amerikai jelentés részletesen fogja ismertetni azokat a bizonyítékokat, su-

galmazásokat és rádióbeszédet, amelyeknek célja, hogy az amerikai közvéleményre befolyást gyakoroljanak.

A német sajtó fenntartja vádjait Bullitt ellen

Berlin, április 1. (Rador). A német sajtó továbbra is nagy figyelmet szentel a legújabb kiadott Fehér Könyvben közölt okmányoknak. A Deutsche Allgemeine Zeitung foglalkozik az amerikai nagykövetek szereplésével és felteszi a kérdést, hogy Bullitt, Amerika párizsi nagykövete saját felelősségére folytatott háborus politikát. Az amerikai sajtóban, rádióban és a kongresszus tanácskozásain az európai nagykövetek és különösen Bullitt szerepe egyik napról a másikra a leghevesebb vita tárgya lett. A New York Times megpróbálja kétségbe vonni a Fehér Könyvben közölt adatok hiteleségét és csökkenteni a közölt adatoknak és okiratoknak az amerikai közvéleményre gyakorolt óriási hatását, ez a próbálkozás azonban — írja a lap — siralmas bukással végződött, mivel ugyanaz a lap képtelen elismerni Amerika diplomáciai köröknek véleménye nyomán, hogy a jelenleg Washingtonban tartózkodó Bullitt a legfőbb megbízott szerepét játszotta Európában, aki-

Berlinben újabb okmányok köz- vetítésére készülnek

Berlin, április 1. (Rador). A német sajtó Bullitt és Potocki cáfolatát foglalkoztatták. A Völkischer Beobachter azt írja, hogy minden okmányon rajta van a washingtoni lengyel nagykövetség lktatószáma. Potocki gróf tehát ellenőrizheti a Becknek címzett táviratok másolatát. Hasonló a helyzet Lukaszewicz párizsi és Raczynski londoni lengyel nagykövetek esetében is.

A 12 Uhr Blatt szerint Berlinben újabb okmányok közvetítésére készülnek. A Der Montag megállapítja, hogy Potocki gróf 1939 január 12-én keltezett jelentése rendkívül mély benyomást keltett világszerte. Ebből kitűnik, milyen gyűlölet-propagandát folytattak a szövetségesek, ami igazolja a nemzeti szocialista külpolitikát.

A Völkischer Beobachter a Fehér Könyvnek szentelt cikkében megállapítja, hogy a közvetített okmányok alapján bebizonyosodott, hogy a nyugati hatalmak még Csehszlovákia összeomlása előtt háborúzni akartak Németország ellen és ebben az izgatásban bizonyos amerikai diplomaták is résztvettek. Minden területi módosítást elutasítottak volna és Danzigra vonatkozóan Lengyelország nemcsak Anglia és Franciaország részéről kapott biztosítékokat, de Amerikától is. Oroszországot háborúba akarták sodorni Németországgal és miután ennek erejét megtörték volna Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok, Olaszország került volna sorra.

A német Fehér Könyv érdeklődést keltett a magyar közvéleményben

Budapest, április 1. (Rador). A német Fehér Könyv közvetítése nagy érdeklődést kel-

nek jogában állott saját kezdeményezéséből és a külügyi hivatal előzetes jóváhagyása nélkül a többi amerikai diplomaták illetékességi körébe beavatkozni és azokat irányítani. Ugy az amerikai közvélemény, mint az egész világ közvélemény felteszi most kérdést — fejezi be fejtegetéseit a lap —, hogy ez a „legfőbb” amerikai megbízott saját felelősségére, vagy pedig valakinek kifejezett parancsára folytatott háborus politikát.

A francia sajtó „félsg mesterkedés”-t lát a Fehér Könyv köz-
vetelésében

Párizs, április 1. (Rador). A hétfő reggeli francia lapok megállapítják, hogy a németek az Egyesült Államokat vádolják a háboru előidézésével, de a közvetített okmánygyűjtemény a német propaganda félsg mesterkedését jelenti.

A La Justice szerint Németország azt remélte, hogy a szövetségesek a semlegesek bekegyesüléseire kénytelenek lesznek elismerni a német hódításokat. Rooseveltt szavai azonban eloszlatták ezt az illúziót. Ezért őt teszik felelőssé és már nem dicsérik úgy, mint Sumner Welles európai látogatása idején tették. A Fehér Ház táviratai már hat hónapja vannak a németek kezében, de csak most tették közzé azokat, amikor Rooseveltt elnök bejelentette, hogy semmilyen kezdeményezést nem vállal a németek által óhajtott béke érdekében. A dolgok összeessé furcsa.

A Le Populaire a német Fehér Könyvet úgy veszi, hogy annak célja az amerikai elszigetelődés párhívelt megzóságítani Rooseveltt harmadszori újraválasztásának megakadályozására. A Journal lezögezi, hogy az eddig nem tapasztalt merész beavatkozást jelent az Egyesült Államok belügyeibe és ugyanakkor egy idegen kormány részéről kísérletet jelent arra nézve, hogy az amerikai közvéleményt az amerikai kormány ellen izgassa. A Jour szerint német részről meg akarják nehezíteni Rooseveltt újraválasztását. Az a cél, hogy az elszigetelődés számára bizonyítékokat szolgáltatassanak és bosszút akarnak állami a kormányon, mert a Berlin által óhajtott megegyezést nem támogatta s azért is, mert a szövetségeseknek legújabb rendszerű repülőgépeket adtak. A lap végül annak a véleménynek ad kifejezést, hogy az ügynek komoly diplomáciai következménye lehet.

tett a magyar közvéleményben. A jobboldali kormánylapok részletesen foglalkoznak vele és a félhivatalos Uj Magyarország, valamint reggeli kiadása, a Magyarország, bő részleteket közölnek a Fehér Könyvből. A Pesti Hírlap nagyjértékű történelmi okmányokról beszél.

Uj kormány Irákban

Bagdad, április 1. (Rador). Nuri pasa kormánya lemondott. Az új iraki kormányt valószínűleg Szaid Ali Galleni pasa fogja megalkotítani.

Hitler távirata Francohoz

Berlin, április 1. (Rador). A Führer a következő táviratot intézte Franco tábornokhoz a szabadságharc első évfordulóján: Az emlékezetes április 1-iki évfordulón, amikor a spanyol nép az Ön vezetésével győzelemre vitte szabadság harcát, jókívánságaimat és szívélyes üdvözléseimet küldöm Excellenciádnak. A német nép, mint a háborus évek alatt, most is, őszintén kiveszi részét a békés újépítés munkájából, ami a spanyol nép számára boldog jövő alapját fogja megvetni. Ribbentrop külügyminiszter a maga részéről üdvözlőtáviratot küldött Belgeder spanyol külügyminiszternek.

VILÁG TÖRKE

Japán gondok

Ma már megszokta az újságívosó, hogy egy ország vagy politikai elgondolás keresztmetszetét számokon keresztül vizsgálja és értse meg. Népek és államok életében csak a számok, kizáróan a számok beszélnek mindenki által érthető nyelven, sikerek, sikertelenségek, álmok és a tények erejéből adatok és számok vezetnek ki a vándort.

A gésák, cseresznyevirágos kimonok, vastag szemüveges, titokzatos egyetemi professzorok Japánját, a Távolkelet Porszországot is csak a számok varázsvesz szejjével kell megérteni, hogy tisztán lássuk, mit takar a japán-kínai marathon-konfliktus, s megértsük az elkekeredett harcok indítóokait, amelyek vagy szédültelesen megerősítik Japán pozícióját a Távolkeleten, vagy sikertelenségük esetében egy félvészázadra kikapcsolják a világ történelméből a felkelő nap olyan romantikusnak képzett országát.

A japán költségvetést, ellentétben a se-lyem kimonókkal, nem hal- és rizs-stan-dardon élő leányok, hanem minden nemzetközi pénzügyi hájjal megkent pénz-emberek és miniszterek készítik. A költségvetés ennek megfelelően, nem illatos mestermű, hanem súlyos dokumentum, amely lélegzettelállító adataival detektív-regényhez hasonló, ha azt félig-igéddig hozzáértők olvassák.

A világháboru alatt Japán költségvetése az egymilliárd yen alatt mozgott. A világháboru után végre tuhaladta a milliárdot, pedig Japán nem nagyon erőltette meg magát a küzdelemben, inkább keresett a háborun. Lassan megnőtt a budget-gyermekek és 1931-ben, az első mandzsuriai affér után, alig észrevehetően elérte már a két milliárdot. A katonák hódítani akartak, s nem hallgattak a mérsékeltebb politikusokra, akik előre látták az 1937-38-ban tényleg be is következett hárommilliárdos évi költségvetést.

A kínai kaland megkezdődött, s megfordult sírjában Takahabisi pénzügyminiszter, akit 1936 februárjában a fiatal tisztek szervezete meggyilkolt, mert az államot a négy-ötmilliárdos költségvetések katasztrófális következményeire figyelmeztette. Utóda, Baba doktor is hamarosan visszalépett, mert ő már a hatmilliárdos költségvetést terjesztette volna a parlament elé — ha meg nem halte idejében.

A Yonay-kormány röviddel ezelőtt elhatározta, hogy az elődje által kidolgozott tizmilliárdot tuihaladott költségvetést át-hajszolja a parlamenten. Tiz milliárd és háromszázmillió yen a japán költségvetés és joggal szalad át a hideg a japán polgár hátán. Ebből a szörnyű pénzből 4.46 milliárd a hadikiadások fedezésére kell, bár a hadsereg és a flotta még 5.9 milliárd-dal külön szerepel a költségvetésben.

A hadsereg és csak a hadsereg nyeli el a pénzt, a háboruskodó Japán egész közoktatásügye 88 millióba kerül, a külpolitikai szolgálat 64, az igazságügy 57, a mezőgazdaság és erdszet 210 s a kereskedelem és iparügyi minisztérium 89 millió yent kér magának a tizmilliárdos költségvetésből.

A japán flotta és a hadsereg az új költségvetésben 6.8 milliárdot képvisel, ez megfelel a japán budget 65 százalékának. Eddig a kínai hadjárát 11.99 milliárdjába került Tokiónak, ha ehhez hozzáadjuk az új költségvetésből kiizzadt milliárdokat, a kínai kaland eddig 16.455 milliárd yent emészttett fel.

Az csak természetes, hogy a japán pénz ügyek vezetője a modern államokba már

régen bevezetett pénzügyi technikáival tisztában van, s jól tudja, hogy honnan kell, ha lehet, elővenni ezeket a milliárdokat. Állami kölcsönök felvételére kerül tehát a sor. 1940-41-ben 5,5 milliárd yen állami kölcsönt vehet fel a pénzügy, akár tetszik nekik, akár nem. A világháború előtt a japán államadósság jelentéktelen, tíz esztendő alatt elérte a 25 milliárdot.

A rendes adókat 300 millió yennel emelik és ezenkívül 500 millió yent hoznak azok a teljesen új nemű adók, amelyeket zseniális pénzügyi szakemberek agyaltak ki a fiskus örömeire. A teára, szappanra, fogkrémre, süteményekre, cukorneműkre elefántcsont-tárgyakra, borostyánra, sőt még a cloisonner-vázákra is adót ragasztanak Japánban, a kutyák, macskák, arany halak, kalitkában tartott madarak szintén szorgalmas adófizetőknek váltak.

A japáni fülemüle az adónak füttyül Tokióban.

Az adófizető polgár, ha irodájából hazamegy és fölveszi a filmekről jól ismert meleg kimonóját, kezébe veszi Parker-töltőtollát — Made in Japan — és kiszámítja magának, hogy 600 yent kivevő átlagos fizetéséből hat százalék jövedelemadót fizet, de minden ebből eltartott személy után 12 yent levonhat. A japán aggagony tehát vakarhatja üstökét. Ha moziba akar menni, a szórakozási adót 10-ről 30 százalékra emelték, az ital- és ételadónál az eddigi adómentességi határt 5-ről 3 yenre csuszatták le s így egy csésze kávé 20 sen-jéből 3 sen az adó.

Ha a polgár társaságának szórakoztatására gésákat hozat, amely igen tiszteltreméltó ötlet és Japánban egészen más berendezés, mint roszmájú olvasónak hiszi, az eddigi 20 százalék helyett 30 százalék adót fizet a gésák rendszeresen kiállított számlája után az adónak. Olcsó gésának hig a leve a japán államkincstárnak, de a gésaszatár művésze már hoz valamit a tokiói adóigazgatóságnak.

A színházjegyek egy yent fölött 10 helyett 30 százalék adót viselnek. A gólpályák, táncszalonok vagy játéktérmekek látogatására jogosító jegyek is 30 százalékos adót hoznak az államkincstárnak. Eddig ezek a japán „Zöld vadász“-nak megfelelő szórakozóhelyek 23 sen belépődíjig adómentesek, most ezt a határt is 19 senben állapították meg.

A vasuti utazás, a halókocsi, a benzin, mindmegannyi adóobjektum lett.

A japán pénzügyminiszter persze kijelenti, hogy a japáni népjövedelem emelkedik, de ezt elődje is mondta. Kijelenti, hogy a múltévi államkölcsönt 90 százalékban a „közönség“ vette át, de azt elfeledte megmondani, hogy a takarékpénztárakat és bankokat, amelyek a japán takarékosok pénzét őrzik, milyen nyomós argumentumokkal lehetett csak a jegyzésre rávenni.

A japáni polgárt rászoktatják a takarékosra, a tokiói gázosember bemegy lakásába és elzárja a gáztűzhely harmadik lángját, mert két lángon is lehet főzni, ha kell. Ha Yonay miniszterelnök elődje, Abe tábornok nem mond le gyorsabban mint szokás, meglátta volna a világ, mint reagál a kimonós polgár a kina-politikát erőltető politikusok adóötleteire.

Japán azonban bírja erővel. Nagyon jól tudják, hogy a rendezetlen angol, amerikai piacokkal, Kinával és a saját pénzügyeivel, iparával és kereskedelmével csak két lehetőségük van. Vagy meglesz a kelet-ázsiai új rend Japán vezetésé alatt, vagy pedig elveszti a kínai háborút, oda-vész a befektetés, s a japáni polgár elfüti a kalitkát, megsüti ebédre az adóhozó madarat, megzsi aranyhalait és elhanyagolja a gésákat.

Az amerikai nyersanyagokat Newyork másnak is eladhatja, de Japán csak onnan vásárolhat, Amerika pedig hajthatatlan, a nyitott kapu politikáját követeli Tokiótól Japánban és Kinában. Pedig ez az a nyitott kapu, amelyen csak japán áru és kereskedő közlekedhet Kinában, ha a háborút valóban egyszer megnyerné Tokió, tehát hiába ígérgetnek engedményeket Amerikának, ha betartanak ígéreteiket, hiábavaló volt az egész háború. Hiába a tízmilliárdos költségvetés, Japán hiába vitte nemzetgazdaságát a tönk szélére, ha nem kizáróan japán nemzeti érdekeket szolgál a meghódításra váró Kína. Japán vagy megnyeri ezt a háborút, vagy pedig félévszázadra eltűnik a politikát csináló nagyhatalmak sorából.

Impozáns keretek között zajlott le a cluji Ras-émlékünnepély

Arnyalatra való különbség nélkül hódolt a város zsidósága a nagy Biblia- és Talmud kommentátornak

Cluj, április 1. Vasárnap délelőtt 11 órakor a kolozsvári kongresszusi hitközség tagas, világos óvodaterme zsufolóság megtelt zsidó közönséggel. Arnyalatra való tekintet nélkül jöttek el a chaszidok épüget mint az ortodoxok és neológok. Az előadó asztalnál a cionista helyecsoport képviselőiben Gottlieb József elnök, a kolozsvári hitközség megbízásából Klein Gyula főmérnök foglalt helyet az asztalnál. Valósággal templomi hangulat uralkodott a rendezvényen, amely méltó volt a nagy biblia- és talmudmagyarázó RASI emlékéhez.

Az ünnepélyt Rabetz főkéntor kórusa vezette be a Hatikva eléneklésével. Ezután Nombreg híres „Al naharat Babel“ kompozícióját énekeltek, amit Rabetz főkéntor átírt. Meister Sándornak, a kórus kiváló tenoristájának szólója — Tidbak lösoni löchiki — megrendítően hatásos volt.

A főrabbi megnyitóját a megnyitó ünnepi beszédet dr. Weinberger Mózes főrabbi tartotta, mestéri módon jellemezve az érdekes kort, amelyben RASI működött és magát a bölcs és egyszerű tudóst, aki szellemi életünknek ma is világító fáklyája.

— A Rajna balpartján — kezdte a főrabbi — ahol ma két hatalmas nép áll szemben egymással, abban az időben három város: Mainz, Worms és Speyer dómjait építették. Ugyanazok a keresztény munkások építették a három város zsinagógáját és tanházait is, ahol fellángolt a „nér tomid“, a zsidó erkölcs és szellem örök lángja. A három város felé küldjük 900 év után Erdély fővárosából a zsidó élet hangját, mikor e zsinagógák és tanházak legnagyobb hívét és tanítványát: rabbeny Slomo Jicchakit, idézzük. E tanházak leányában fejlődött a fiatal troyesi ifjú, aki egy nap élelemmel ellátva jött át francia földről, hogy elmerüljön éjjel-nappali tanulással a zsidó tudományokban. Később visszajött szülővárosába, ahol 40 évig vezette jesiváját és megalkotta a leghasznosabb és legkimagaslóbb művet, ami ma is még alapja a zsidó oktatásnak. Rasi volt az, aki kommentárjával a Bibliához kapcsolta a zsidó népet és nem engedte elfelejteni nagy szellemi kincsünket, a Talmudot. Előtte is voltak ugyan zseniális kommentátorok, nagy gramatikuskok, mint Abraham Ibn Ezra, Dávid Kimchi és Mose ben Nachmann, a filozófus. Mégis Rasi, a Biblia magyarázó lett a legnépszerűbb. Mi lehetett ennek oka? Semmi egyéb, mint az, hogy Rasi az ő egyszerűségével, nyíltságával és nemes poézisével közelítette meg a Bibliát. Amikor a zsidó a Bibliára gondol, nem tudja a gondolatképből kihágyani Rasi-t. Ő az, aki a „talmud tengerében“ biztos kézzel tudott irányítani. A sok eltérő véleményből Rasi bölcsen ki tudta hámozni a végleges döntéseket, amelyeknek érvényessége a hitéletben törvényerőű.

Rasi jelleme és hatása
A főrabbi ezután ismertette Rasi hatását a későbbi generációkra. Több, mint száz „supra kommentár“ igekezik behatolni Rasi gondolatvilágába. Az első nyomtatott könyvek egyike, Rasinak Bibliakommentárja volt, ami legelőkeltebb bizonyítja e mű közhasznosságát. Alig, hogy héberül megírta bibliamagyarázó művét, azonnal latinra fordították. Alos Biblia magyarázatában nagyszámú francia, német és szláv szavakat találunk. Eddig több, mint háromezer korabeli francia szót gyűjtöttek össze Rasi műveiből, szinte felbecsülhetetlen kulturkincset. Maga Spinoza is lefordította flamand nyelvre Rasi-t, de egy szerencsétlen pillanatában elégette. Luther Delira latin fordításban át ismerte meg Rasi művét, amelynek a humanista világra való nagy hatása elvitázhatatlan.

Hogy milyen volt Rasi az életben, arra nézve élénk képet nyerünk, ha olvassuk responzumait, amelyekből felénk világlik az ő végtelen jósága, megértése minden iránt, ami emberi. Nem véletlen, hogy ez a nobilis lélek földműveléssel foglalkozott; kint Isten ege alatt a nagy természet is alakította szívét és jellemét.

Dr. Glasner Izsák előadása
A nagy tetszéssel fogadott beszéd után

dr. Glasner Izsák értékes előadása következett, Rasi kimagasló kulturális szerepéről. A Biblia — ugymond — magában foglalja a zsidó nép őstörténetét kívül a nép törvénykezését is, de ennek csak az alapeszméit adja, míg a törvényrészeket, a magyarázat, mai terminológia szerint, a végrehajtási utasítás, már a szóbeli tan keretébe tartozik. Szónok egyes példákkal illusztrálja ezt a tételt és rabbenu Glasner Mose érdekes magyarázatát támasztja ezt alá. A szóbeli hagyományokat egy időben szigorúan tilos volt leírni. De vajjon miért? Hiszen a mérhetően sok szabály óriási feladatokat rótt a zsidók egész nemzedékeire. Glasner Mose magyarázata erre az, hogy Mózes nem kívánta a Tórárt összes rész-rendelkezéssel írásba rögzíteni, hanem azt akarta, hogy a Tóra minden időben időszerű és mindenütt helytálló legyen. A Tóra örökkévalóságát akarta biztosítani azzal, hogy csak a törvények alapját rakta le írásban, míg a felépítmenyt, a részleteket a száj-hagyományokra bízta. Megengedte, hogy minden kornak „bírája“ — sofét sebójamacha — és tudósai legyenek hivatottak a magyarázatot a kor szükségleteinek megfelelően módosítani és javítani. A szóbeli hagyományok ismertetése során szónok ezután eljutott rabbenu Gerschon, a nyugati zsidóság nagy alakjához, akinek művét „Lotharingia bölcsői“ folytatták. E bölcsök egyik legkimagaslóbbja, rabbenu Slomo Jicchaki. A héber nyelv fejlesztésében elsőrangú szerepe volt; olyan kifejezésekkel gazdagította a nyelvet, amelyek annakelőtte nem voltak használatosak. De nemcsak a héber nyelvnek tett szolgálatot, hanem a franciának is. Stílusa egyszerű, folyékony, tiszta és világos. „Rövid és szabatos: egyetlen szóval sem több, sem kevesebb, mint amennyi megértéséhez szükséges. Egészen egyéni pedagógiai módszerrel dolgozott. Nem magyaráz végig mindent, hanem csak megmutatja az utat, amelyen haladva a figyelmes olvasó rájön magától is a dolgok értelmére. A kezdőt, vagy tudatlant fokról-fokra vezeti be a Szentírás és a Talmud ismeretébe. Főcél előtte pedig, hogy a legkomplikáltabb tételeket is leegyszer-

űsítse. Magyarázatai egyenesek, nem pilluszterűek, logikusak, nem szellemeskedők.

Előadása végén dr. Glasner Izsák vissza pillantást vetett a 900 évre, amely idő alatt pogromok, kereszties hadjáratok és antiszemita akciók akarták kipusztítani a zsidóságot. „De nekünk, zsidóknak, akik a Könyv népe vagyunk és akiket a szellem vezérel, ime 900 év után is módunkban van szeretettel hódolni a szellem és tudás fejedelmének, Rasinak!“

Spielmann József orvosszigorló olvasta fel most Szabó Imre RASI-ról írott regényes életrajzának első részletét, amely elmondja RASI apjának, reb Jicchaknak ismerkedését Hannával, a wormsi szegényügyi gondnok leányával, aki később a felesége lett. Az előadót, aki az egyes részeket drámai elevenség-gel olvasta fel, lelkesen megtapsolták.

A kórus ezután szép szólótársaságot énekel Rosenthal Márton karnagy vezetésével.

Klein Eljahhu előadása

Klein Eljahhu tanár lendületes beszédben méltatta Rasi költőiségét, nagy zsenialitását, amivel belellete magát a Biblia korába. Ő volt az, aki célul tűzte ki a zsidóságot, az ő tradicionális erkölcsi világnézetében fenntartani nemzedékről nemzedékre. Nem ok nélkül visz bele magyarázatába az agadát. Nála látjuk világosan a kritika és a hagyományviség közötti különbséget. Költészet és valóság, megértés és megérzés, ez a kettősség alapja annak a kommentárnak, amely a Tórának legjobban megfelel. Ifjúságunkban, amikor lelünk még a költői hatás uraja, éreztük meg a Tórának az örök Könyvnek isteni tartalmát és aki ezt számunkra lehetővé tette, az RASI volt, aki nemcsak a Könyv értelmét, hanem szépségeit is ismerteti meg velünk, ideális módszereivel. Említettette igénybe az egész hagyományos irodalom gazdag tárházát és ő maga szerény megjegyzéseivel, amelyek nem egyszer hívta ki kritikusai bírálatát, sokban hozzájárult a nagyszerű nevelőmunka tökéletesítéséhez.

Szónok ezután számos idézettel támasztotta alá RASI-ról alkotott jellemzését.

A hatásos beszéddel az ünnepély promram-része befejeződött. Utána a Királyhimnus következett, amit a tiztagu kórus igen szépen adott elő.

Mit láttak a finn békeszerződés aláírás Moszkvában

Az orosz-finn békeszerződés aláírásának és létrehozásának egyike, Paasikivi finn államférfi egy francia újságírónak néhány igen érdekes részletet mondott el moszkvai élményeiből. Erről ad jelentést a Középeurópai Katolikus Kurir az alábbiakban:

— Késő délután indultunk el Helsinkiből Abó felé — mondotta a miniszter. — Abóból finn vadászgép vitt bennünket Stockholm-ba, ahol a svéd kormány külön repülőgépet bocsátott rendelkezésünkre. A Rigában történt közbeneső leszállás után közvetlenül a szovjetunió fővárosába utaztunk. A repülőtéren Barkov protokollfőnök fogadott, a külügyi népbiztosság európai osztálya vezetőjének, Lozevskinek társaságában. Kis csoportunkat három impozáns amerikai gépkocsin vitték el a szovjetunióba, ahol pompásan berendezett villában helyeztek el bennünket. Valószínűleg az annak idején egy gazdag moszkvai polgár lakása lehetett. Ma a szovjetkormány külföldi vendégeit helyezik el itt. Itt lakott az elmúlt évben a francia-angol katonai bizottság és később Szaracoglu török külügyminiszter is.

— Rövid pihenő után megbiztuk titkárainkat, hogy az első udvariassági látogatást tegyék meg a külügyi népbiztóságon. Molotov ekkor kijelentette, hogy Rytit és engem, amint csak lehet, fogadni szeretne. Azonnal a Krembe hajlattunk.

— Miről beszéltek először? — kérdezte az újságíró.

— Szavamra mondom, az időről, az esőről és napsütésről. Politikai témákról nem beszélünk. Molotov először átható pillantásokkal nézegetett bennünket, később egy közvetlen mozdulattal Rytire mutatva, azt mondta:

— Önt egyáltalában nem ismerem: az azonban ott régi ismerős. — Majd néhány szóval hatalmas szamovárt hozatott be és mintegy husz kis edényben különböző orosz édességeket és csemegéket. Teázás alatt vi-

dám hangon beszélgetett hozzánk.

— A tulajdonképpeni tárgyalások a következő délután kezdődtek Molotov nagy dolgozószobájában. Noha egyetlen durva, vagy sértő szó nem esett, a megbeszélések mégis rendkívül hideg jellegűek voltak.

— A legfeltűnőbb különbség a mostani és a múlt év októberi tárgyalások között az volt, hogy ez alkalommal egyetlen egyszer sem vett részt azokon Sztalin. Egy pillanatra sem láttuk őt egész idő alatt, míg az októberi nyolc megbeszélés közül hetet ő maga vezetett. Ez alkalommal kizárólag Molotov val kellett tárgyalniuk.

— Mikor megtudtuk a súlyos orosz feltételeket és néhány engedményt akartunk eszközölni, Molotov keményen ezt válaszolta:

— Mit akarnak? Háború van. Semmi szívesre nem vagyunk hajlandók. A nyugati hatalmak a mi helyünkön önkéntől ezeken felül még súlyos jóvátételt is követelnek.

— A hosszú tárgyaló napok alatt csak kétszer látszott, hogy enyhébb hangulatban van. Az első alkalommal akkor, amikor együnk arra emlékeztette őt, hogy Nagy P. ter cár a svédeknek kétfélmillió tallér jóvátételt fizetett Finnországnak átadott részleért és szovjetunió, amely a nagy cárt bizonyos tekintetben előképének tekinti, ebben az esetben is öhozzá hasonlóan kellene, hogy cselekedjék. Molotov nevetve válaszolt erre:

— Nos, jó. Kérdezzék meg Nagy Pétert Ha ő parancsolja, fizetni fogunk!

Mint Paasikivi a továbbiakban elmondott Molotov kitudó konyhát bocsátott a finn rendelkezésére. Nem hiányoztak a legfinomabb borok és likőrök sem. A finn kiküldtek egyébként moszkvai tartózkodásuk alatt még többizben hallottak sokat Nagy Pétről, aki a szovjetben igen nagy tiszteltörvend. Kuusinen nevet azonban az egész alatt sem Molotov, sem más orosz tisztviselő nem ejtette ki.

Bucuresti
népbiztos
tért a Sz
zotti kape
Rador táv
szerint Mo
mondota:

„Az utó
különbörte
Oroszorszá
val, valam
Vajjon szü
orosz korm
mi déli sz
lyosbodása
gyanus m
általában
kell lenni
sleges kis
sérlet azor
sal szembe
országna
megmentár
a szovjet
az ezen sz
lezettségel

Románia

— a Szovj
szerződése
tás és eli
Beszarábia
való csatol
ei, bár a
Beszarábia
kérdését E
jet-román
Molotov
Szovjetunió
Romániában
látja el. E
körülmérv
ban titokz
meghatalm
a késedelm
Szovjet-Or
megbizott
A hétfő
Molotov b
a követke

A

„Molotov
hogy Oros
fenn meg
bennünket
oldalu sze
két állam
ményből f
gek, amely
szovjet ke
érvénybe
jegyzőköny
londoni eg
lezettségek
meghatáro
ország ezt
val, között
bizonyítja,
elismerni,
támadási

Ugyancs
lotov szava
vivővel ka
ismert —
távozott a
ahol nyila
hatóságok
nak e két
magatartá
román kor
krécióját,
zavarja m
amelyeket
Ugy véljük
használhat
den alaptá
népek köz
mány, am
alkaratát,
pontunkat!

Az Univ
tov beszélé

A román sajtó válaszol Molotov külpolitikai expozejára

Van-e Románia és a Szovjetunió között megemlékezési szerződés? Hogyan fogadták Berlinben Molotovnak Romániával kapcsolatos kijelentését?

Bucuresti, április 1. Molotov orosz külügyi megbízott pénteki külpolitikai expozejában kitért a Szovjet-Oroszország és Románia közötti kapcsolatokra is. Erre vonatkozóan a Rador távirati iroda által továbbított szöveg szerint Molotov többek között a következőket mondotta:

Molotov az orosz-román kapcsolatokról

„Az utóbbi időben a külföldi sajtó megkülönböztetett figyelemmel kíséri Szovjet-Oroszországnak tranzakciós szomszédával, valamint Romániával való kapcsolatát. Vajon szükséges-e bizonyítani, hogy az orosz kormány nem látja semmilyen okát a mi déli szomszédainkkal való viszonyunk súlyosbodásának? Igaz, hogy e pillanatban igen gyanús mozdulatok észlelhetők Szíriában és általában az egész Közel-Keleten. Ébernek kell lennünk bármely, a Szovjetunióval ellenséges kísérlettel szemben. Bármely ilyen kísérlet azonnal maga után vonná a támadással szembeni visszavágásokat. Szovjet-Oroszországnak Törökországgal és Iránnal való megemlékezési szerződések szabályozták és a szovjet azon szilárd akarata, hogy teljesítse az ezen szerződésből fakadó kölcsönös kötelezettségeket.

„Nincs ok a kapcsolat súlyosbodására”

Romániával — folytatta beszédét Molotov — a Szovjetunióknak nincs megemlékezési szerződése. Ennek magyarázata az, hogy vitás és elintézetlen ügy van közöttünk: Beszarabia kérdése, amelynek Romániához való csatolását a Szovjetunió sohasem ismerte el, bár a szovjet soha nem vette fel Beszarabia fegyverrel való visszaszerzésének kérdését. Eképpen nincs semmilyen ok a szovjet-román kapcsolat súlyosbodására.”

Molotov megállapította ezután, hogy a Szovjetunióknak nincs felhatalma megbízottja Romániában és ennek hatáskörét ügyvivő látja el. Ez azonban a közelmúlt különleges körülményeire vezethető vissza, midőn 1938-ban titokzatos módon eltűnt Butenko orosz meghatalmazott miniszter. Ezek után érthető a késedelmeskedés — tette hozzá Molotov — Szovjet-Oroszország romániai felhatalma megbízottjának kinevezésével kapcsolatban. A hétfői román sajtó behatóan foglalkozik Molotov beszédével. A Timpul többek között a következőket írja:

A Timpul reflexiói a Molotov beszédre

„Molotovnak ez a kategórikus kijelentése, hogy Oroszország és Románia között nem áll fenn megemlékezési szerződés, meglepett bennünket. Igaz, hogy nem létezik ilyen kétoldalu szerződés. Ezzel szemben fennállnak a két állam között a Briand—Kellog egyezményből fakadó megemlékezési kötelezettségek, amelyeket Kelet-Európára nézve éppen a szovjet kérésre alapján előzetesen helyeztek érvénybe 1929 februárjában, a moszkvai jegyzőkönyv aláírásával. 1933 július 3-án a londoni egyezményben kiszélesítették a kötelezettségeket, a támadás fogalmának pontos meghatározottságával. Az a tény, hogy Oroszország ezt a dokumentumot egyes szomszédával, köztük Romániával együtt, aláírta, azt bizonyítja, hogy szükségesnek látta nemcsak elismerni, de tisztázni is a fennálló megemlékezési kötelezettségeket.

Ugyancsak meglepetésszerűen hatottak Molotov szavai Butenko volt bucaresti orosz ügyvivővel kapcsolatban, aki — mint az közismert — nem nyomtalanul tűnt el, hanem eltávozott álmóhelyéről és külföldre utazott, ahol nyilatkozott a sajtónak s ahol a helyi hatóságok is felismerték. A román hatóságoknak e kérdésben tanusított teljesen korrekt magatartása teljesen tisztán állott s ha a román kormány annak idején megőrizte diszkrecióját, ez éppen azért történt, hogy ne zavarja meg a jó diplomáciai kapcsolatokat, amelyeket szomszédjaival fenn akart tartani. Ugy véljük, hogy ezek a felvilágosítások csak használhattak a békepolitikának, amely minden alaptalan gyanu kiküszöbölését kívánja a népek közötti kapcsolatokban. A szovjetkormány, amely oly erősen hangsúlyozza békeakarátát, csak oszthatja ezt a mi békés álláspontunkat.”

Az Universal a Briand—Kellog-

Az Universal ugyancsak foglalkozik Molotov beszédével.

„1928 augusztus 27-én — írja az Universal — Párizsban aláírták a Briand—Kellog-paktumot, amelyben az aláíró államok elítélik a háborúhoz való folyamodást nemzetközi vizsályok esetében és kijelentik, hogy lemondanak a háborúról, mint a nemzeti politika eszközéről, kölcsönös kapcsolataikban. Az egyezmény második cikkelyében az aláíró államok kijelentik, hogy bármely nézeteltérés, vagy bármily természetű, vagy eredetű viszály merülhetne fel közöttük, azt sohasem kell másképpen, mint békés eszközökkel megoldani.

Azon államok között, amelyek ezen ünnepélyes kötelezettséget vállalták, Szovjet-Oroszország is szerepelt. 1929 február 9-én, tehát hat hónappal a Briand—Kellog-paktum életbelépte előtt, Szovjet-Oroszország szorgalmazására Moszkvában jegyzőkönyvet írtak alá, amelyben Szovjet-Oroszország, Románia, Észtország, Lettország és Lengyelország kijelentik, hogy magukra nézve a Briand—Kellog-paktumot azonnal életbeléptetik. Később, 1933 július 3-án Szovjet-Oroszország Londonban egyes szomszédos államokkal, köztük Romániával együtt, aláírta a támadó meghatározásáról szóló jegyzőkönyvet. E részletesen meghatározza a támadás fogalmát és je facto elismeri az aláíró államok szuverenitását, jelenlegi határaik teljes területén.

Milyen erkölcsi, politikai és jogi értelme van ezeknek az egyenásra következő nemzetközi aktusoknak? Nyilvánvaló, hogy ezek a valóságban megemlékezési paktumnak felelnek meg, mert ugyanazokat megemlékezési kötelezettségeket tartalmaznak, mint egy szo-

rosabb értelemben vett kétoldalu egyezmény. Ilyen körülmények között érthető a meglepetés, amelyet a román közvéleményben Molotov azon kijelentése keltett, hogy Oroszország és Románia között nem állna fenn megemlékezési szerződés. Igaz, kétoldalu megemlékezési szerződés nincs, de vajjon a nemzetközi kötelezettségeknek nincs ugyanannyi erkölcsi, politikai és jogi értéke, ha többoldalu szerződésekből fakadnak? Lehetséges-e különbséget tenni azonos kötelezettségek között aszerint, hogy azok két, vagy több többoldalu szerződésből fakadnak...?”

A román külpolitika alapja a béke

Az Universal ezután kifejti, hogy a román külpolitika alapját képezi a jókapcsolatok fenntartása az összes államokkal, különösen pedig a szomszédokkal, a külpolitikánk állandó célpontját pedig a béke alkotja. A román nép véglegesen megállapított, jogos és igazságos, önrendelkezési tények útján megállapított határai között egyesülve, senkitől sem akar semmit és őszinte békepolitikát folytat, amely hivatva van nemzeti területének integritását biztosítani. Teszi ezt annál is inkább, minthogy egy erőteljes és független Románia a biztonság kezességét képezi a szomszédos államok számára is. Különösképpen, ha az egyik fél — ebben az esetben Románia — békepolitikájának őszinteségét illetően minden gyanun felül áll.

A berlini visszhang

Az Universal berlini tudósítója Molotov beszédének romániai vonatkozásait kommentálva, a következőket jelenti:

„Molotov nyilatkozatának Beszarabia kérdésére vonatkozó részét nagy érdeklődéssel fogadták Berlinben. Német körök szerint az, amit Molotov erre nézve mondott, megfelel a világgözelemény várakozásának és ugyanakkor megerősíti a német álláspontot, amely azonos volt ebben a kérdésben. Végül Berlin azon a véleményen van, hogy Molotov beszéde megerősíti a brenneri találkozó után előrelátott várakozásokat, nevezetesen, hogy Oroszország Délkelet-Európával szemben azonos magatartást fog tanúsítani, mint Németország és Oroszország. Illetékes német körök rámutatnak e tény különleges fontosságára, hamsúlyozva, hogy ez egyike az orosz-német barátság főbb eredményeinek. A kitünő kap-

A HABZÓ FOGPÉP

csolatokra való tekintettel, amelyek egyrésztől Németország és Románia, másrésztől Oroszország és Románia között állanak fenn, illetékes német körök hangsúlyozzák, hogy Molotov nem tisztázta volna Oroszország magatartását Beszarabia kérdésében úgy, ahogy ezt tette, ha ez a magtartás olyan lett volna tekinthető, amely különös veszélyt képvisel Románia számára.”

Hasonlóképpen igen érdekes a Curentul berlini tudósítójának kommentárja:

„Molotovnak Beszarabia kérdésére vonatkozó felvilágosításait Berlinben különösen kiemelik — telefonálja a német újságíró — és rámutatnak arra, hogy ez a kérdés nem háborus ok Oroszország és Románia között. Németország gyakran kinyilvánította óhaját, hogy a béke fennmaradjon Délkelet-Európában. Nem várható, hogy Beszarabia kérdésében kivételt tegyenek.”

A Relazione Internationale hasábjain az olasz kormány kifejtette, hogy a Délkelet-Európában nyitva maradt kérdések nem oldhatók meg fegyverek útján. Ez nyilvánvalóan egyik eredménye a brenneri megbeszéléseknek, ahol biztosították Délkelet-Európa békéjét.”

Select és Iránia Mozgó

EGYSZERRE VETITI NAPJAINK LEGTÖKELETESÉBB FILMALKOTÁSÁT:

A Notre Dame-i toronyőr

VICTOR HUGO közismert örökbecsű regényének, minden képeletet felülmúló filmváltozatát, főszerepben:

Charles Laughton,

a jelenkor legjobb alakító művésze.

HELYÁRAK: Páholy Lei 40.—, zártszék Lei 36.—, Lei 26.—

MUSORON KIVÜL A LEGUJABB FOX HIRADÓ!

Maurice Gamelin,

Franciaország „nagy némája”, aki a szövetséges hadakat vezényli

Maurice Gamelin igazi tábornok-típus, azonban mindenekelettel a francia tábornok igazi típusa: azé a tábornoké, akinek számára a katonaság sem létezik gép, nem automata, hanem gondolkodó és önálló akcióra kész lény. Gamelintől származik ez a mondat: „Vannak ezredek, amelyeknek egyáltalán nem kell parancsolni, hanem inkább meg kell őket győzni!”

Mint a legtöbb francia tiszt, Gamelin is enciklopedikusán képzett s érdeklődése messze túlnyúlik a speciálisan katonai természetű szakkérdések területén. Megveti a felesleges szavakat. Röviden beszél, precíz mondatokkal elfojtott tónusban, de minden mesterkéltéssel nélkül. Rendkívül szigorú ember, de egyben emberies is. Szigora elsősorban önmagával szemben érvényesül, gyűlöli a nyilvánosságot és a reklámot és a társadalmi élethez semmiféle érteke nincs.

Most hatvanhét éves. Ahhoz a híres katonaháromszöghöz tartozik, amelynek másik két tagja, Joffre és Foch voltak. Atyai ágról származik, anyai ágról lotharingiai származású. Párizsban született (a Saint Germain boulevardon, éppen a hadügyminisztériummal szemközti épületben). Katonacsászárból származik. Már dédapja, nagyapja, apja is tábornokok voltak. Anyai ágról is katonavért öröklött, az anyai családból került ki az 1871 előtti Strassburg utolsó francia katonai kormányzója. Gamelin a katolikus Stanislasliceum elvégzése után a saintcyrei katonai akadémiába iratkozott be s ennek az iskolának a legjobban növendéke volt.

A háborúban Gamelin Joffre marsallnak a

jobb keze volt. Mint őrnagy kezdte meg Joffre katonai kabinetjében a háborus pályafutást. E tisztségben ő fogalmazta meg a híres marnai napirendet, amelynek első mondata örökidőkre szóló szállóigévé vált: „INKÁBB MEGHALNI, MINT MEGHÁTRÁLNI!” A világháború végén Gamelin már tábornok volt és a kilencedik divíziót vezényelte. Az ő feladata volt az, hogy a Hutter német tábornok parancsnoksága alatt előnyomuló hadsereget feltartsa. Ezt a feladatot kiválóan oldotta meg. Ekkor barátkozott össze az ötvenhétéves Foch marsallal, aki valaha a hadiakadémián tárnára volt. A világháború befejezte után Gamelin mint egy francia katonai misszió főnöke, Brazíliába ment. Csak 1925-ben tért vissza, amikor Szíriába küldték a druz lázadás leverésére. Ezt a feladatot katonai és diplomáciai szempontból egyaránt teljes megelégedésre oldotta meg. 1928-ban visszakerültek Párizsba és három évvel később hadseregfőnökké nevezték ki, majd újabb négy év múlva Weygand tábornok helyén a nagyvezérkar főnöke lett.

Miként Joffre és Foch, úgy Gamelin is főképpen a megfelelő munkatársak kiválasztásában tünteti ki magát. Gamelin és Daladier között szoros baráti kapcsolat áll fenn. A két ember kiválóan kiegészíti egymást. A demokrácia és a nem politizáló tábornok között semmiféle ellentét sincs, mert alapszemléletük azonos. Ez az alapszemlélet az a jellegzetesen francia koncepció, hogy a szellem az anyag fölött áll.

A mostani háború kitörése előtt Gamelin a

szorosan katonai alkalmaktól eltekintve állandóan civilruhában járt. Amikor az Invalidusok Dómjában lévő munkaszobájában ott görnyedt a XVI. Lajos korabeli íróasztal mögött, és végtelen szorgalommal róttá tele a papírlapokat, senki sem gondolta volna, hogy az alacsonytermetű, kissé köpcös, sötétbarna férfi Franciaország első katonájával azonos. Gamelin mindennap órák hosszán át olvas. Minden érdekli: bölcsészeti, történelmi, utleírások és regények egyaránt. A barátai a következőképpen jellemzik karakterét: hideg és humánus, mindenkéféltől pedig kötelességtudó. Munkatársaival szemben határtalan bizalommal viseltetik, ha azonban egyszer csak a legkisebb mértékben is csalódik, akkor sosem felejt és sosem bocsát meg. Szívesen hallgatja meg az ellentétes véleményeket, azonban — mint a legtöbb határozott ember — őt is nehéz meggyőzni. Vasegészségű és nincsenek idegei.

A nyugati frontszakaszon Gamelin tábornok vállára nehezedik a szövetséges hadak fővezénylete. A Franciaország legfőbb hadura, mert a szárazföldi hadsereg, a flotta és a légihaderő alája vannak rendelve. A köztársaság polgári ügyeit Daladier, katonai ügyeit Gamelin intézi. Franciaország ő kettőjükre bízta e drámai órákban sorsát. Ami Franciaországban a két férfiura való hatalom-átvételével történik, messzemenően hasonlatos ahhoz, ami a régi Rómában történt, ahol a nagy történelmi órák idején a polgári szabadságokat felfüggesztették és az állam vezetését egyetlen férfira bízták... de nem azért, hogy a szabadságokat megfojtassa, amint ez a modern diktatúrákban történik, hanem azért, hogy a szabadságokat megmentse, amint ez ma Franciaországban is a helyzet.

— Benes egyik dedányja zsidó volt — írja a Német Távirati Iroda. Bécsből jelentik: A Német Távirati Iroda ostromi szolgálata „Benes zsidó származása, Leleplezés, amely nem váratlan” cím alatt a következőket jelenti: Az egykori csehszlovák köztársaság volt elnökének személyét új megvilágításba helyezte néhány adat, amely „A Masaryk és a Benes-család titkai” című most megjelent könyvben került nyilvánosságra. Ami eddig csak bizonytalan feltevések voltak, most bizonyossá vált. Benes Eduárd anyja, Benes Anna, Kop Katalinnak leánya volt. Kop Katalin anyjának, tehát Benes dedányjának neve Pick Jozefin volt, 1779. április 18-án született, mint Pick Lőrinc leánya, aki 1733. augusztus 8-án született, ennek atyja 1730 november 7-én egy Salicin D. nevű zsidó nőt vett el feleségül. Ezzel bebizonyosodott, hogy a volt csehszlovák köztársaság második elnöke zsidó származású volt, amit hisztérikus lényé és beteges becsvágya is igazol, mert ilyen megnyilatkozásai formájában egyik tulajdonság sem nevezhető európainak.

HIREK

— Sumner Welles titokzatos kísérője. Londonból jelentik: A „titokzatos ember”, így nevezték el angliai tartózkodása alatt Sumner Welles, Roosevelt elnök személyes kiküldöttjét. De nem kisebb érdeklődés övezte a „titokzatos ember” titokzatos emberét, Mr. James Reekest, a ki Sumner Welles mellett az elmaradhatatlan komornyik szerepét tölti be. Reekes éppen olyan hallgatag, diszkrét és titoktartó, mint a gazdája. Hiába ostromolták az újságírók, nem tudta kivenni belőle egyetlen hangot sem, — már ami a politikára vonatkozik. Mr. James Reekes angol ember, 18 évvel ezelőtt vándorolt ki az Egyesült Államokba, angol szokásait azonban változatlanul megtartotta. Így akár szép idő van, akár csunya, sohasem lehet másképpen látni, mint összecsavart esernyővel a karján. Angol állampolgár lévén, nem kísérhette el Sumner Welleset Berlinbe, hanem Svájcban maradt és a zürichi tó partján várta be, amíg ura eljött érte és tovább vitte magával. Azt beszélik, hogy Reekes maga a megtestesült pontosság s hogy Sumner Welles ő utána igazítja az óráját. Öt perccel indulás előtt mindig pontosan bekopogtatott gazdájához és szerényen megjegyezte, hogy a kofferek be vannak pakolva. Ha megérkeztek valamelyik városba, hogy — hogy nem, Reekes mindig tíz perccel hamarabb érkezett szállásukra, úgyhogy mire Sumner Welles lemosta magáról az ut porát, Reekes már jelenthette: „A kofferek ki vannak pakolva”. Arra a kérdésre, hogy milyen ember a gazdája, Reekes így válaszolt: „Mind den tekintetben olyan, mint én vagyok. Ez a magyarázata annak, hogy olyan jól megértjük egymást”.

— Pogány Marcel előadása. A Hanoar Hacioni Bogér szervezetének keddi estei összejövetelén a klácionista szervezet saját helyiségében (Str. Regina Maria 4) ma este pontban háromnegyed 9 órakor Pogány Marcel tart előadást... A szervezet barátait és vendégeket szívesen látunk.

— A timisoarai zsidó liceum VIII. osztályának bucsuelőadása. Ritka élvezetben volt része a timisoarai zsidóságnak március 22-én, szombat este: a helybeli Zsidó Liceum VIII. osztálya magasszínű előadással bucsuzott az iskolától és tanáraitól. Az a 14 fiatal ember, aki ifjúságának minden lelkesedését, igyekvését, tehetségét vitte bele e rendezvénybe, azért, hogy emléket állítson magában az iskoláról és az iskolában magáról, büszkén mondhatja, hogy ez teljes mértékben sikerült. A szellemesen és harmónikusan összeállított revue kerekén foglalta össze a felnőtt diák gondolat- és érzésvilágát. Tizenkét képen keresztül érzékeltették a diákok a liceumi élet minden örömet és bánatát, minden reményét és kétségét, derűjét és borjútát. Az osztály bemutató felvonulását az április elseji vidám óra, majd a „Trio junior” színes, aktuális ének- és zenezámmal követték; „Ilyen a diákélet” kórusának tablója után pedig elérkezik a nyolcadik az érettségéhez, amely kétféleképpen vonul el a diákok lelkiismeret előtt: egyrészt a félt és rettegett vizsgáztatás, ahol még a kitűnő diák is fájdalmasan dagog, küzd és elbukik; ezzel szemben pedig az álombaszott érettségi, ahol a vizsgabiztos minden jóakarát és szeretetét latbaveti a diákok sikerének érdekében. Boldog vizsga, amelyből azonban nincs diploma — csak felébredés! A revue második része az iskolából kikerült ifjúság hanyódsait vetíti.

— Csak egy ut, egy érvényesítés, egy megoldás van: a jesiva. Ezt állítja az egyik osztálytárs, aki már rabbi lett, ezt igazolják a többiek, akik örömteli karékkal vonulnak be, majd tanulnak mind a jesivában. Az élet azonban nem mindenkinek konfirmálja iskolai bizonyítványát: erre utal az igazi szinpad érzékkel előadott karinthyi tréfa: „Visszakérem az iskolapénzt”. Am az iskolapénzt nem adják manapság vissza és a diákok elindulnak — Palesztina irányában. Az általuk kormányzott hajón együtt vitorláznak mindnyájan, tele életkedvvel, új lehetőségek felé és ezeket — hihetetlen — meg is találják. A revuet a 25 éves érettségi találkozó előrevetített képe zárja be. Az egész előadás a középiskolai kereteket mindenben tulszárnyaló színvonalon mozgott. Mindegyik résztvevő ambícióval, szívvel-lelkel, az ifjúság kifogyhatatlan érvényesülési-akarásával járult hozzá a sikerhez. Ebből a homogén együttesből mégis ki kell emelni három nevet: Rotenberg Ionel komoly rendezői tehetséggel és elfogulatlan színesi készséggel vezette a revuet; Galambos Miklós önállóan szervezte meg az előadás zenei keretét, míg Schwartz József szerzői tevékenysége mellett stílusos és kedves háttérrel nyújtott az egyes képeknek. A zsidó liceum tornatermét zsúfolásig megtöltött közönség, tanárok és diákok, szülők és előljárók, osztatlan lelkesedéssel ünnepelték az előadást. Dr. Kun J.

— Francia-török kulturaközneledés. Ankarából jelentik: A török kormány elhatározta, hogy a Comédie Française társulatának összes törökországi előadásait az összes rövid-hullámu török rádióállomásokon közvetíti.

— Németország egészségügyi állapota. Berlinből jelentik: A külföldi lapok többnyire azt írták, hogy a német népegészségügyi állapotok rosszabbodtak a háború kezdete óta. Az egészségügyi szolgálat vezetője, dr. Conri Münsterben tartott beszéde során bebizonyította ezeknek a híreknek az alaptalanságát. A háború semmilyen járványt nem idézett elő — mondotta. 1914-ben tifusz- és vérhasjárvány volt már a háború első heteiben. Ma azonban az óvintézkedések megakadályozták a járványok kiterjedését. A difteritisz ereje is csökkent. A gyermekhalandóság százalékszámát 6.7-ről 6 százalékra csökkentették. A külföldi sajtó egy részének ellenkező állításai dacára a nemi betegségek és tuberkulózis szintén nem fejlődnek. Ellenkezőleg, a tuberkulózis halálos esetek számát sikerült érezhetően leszállítani.

— Dr. Ligeti Ernő szabadegyetemi előadása. A neolog hitközség és a helyi csoport szabadegyetemi előadása során ma, kedden este fél 9 órai kezdettel dr. Ligeti Ernő tart előadást „Iró és közönség” címmel.

— Érdekfeszítő a kisebbségi újságírók művészeti népszerűsítő mőködéséről. Allandóan fokozódik az érdeklődés a kisebbségi újságírók hatodik művészeti estjéről, amelyet április 2-án, kedden este 8 órakor tartanak a román. kath. főgimnázium dísztermében. Különösen nagy érdeklődés nyilvánul meg dr. Kádár Imre színigazgató előadása iránt, amely a szinpad rendezés titkaiba fogja bevezetni a hallgatókat Fényes Alice és Nagy István színművészek bemutatott közreműködésével. Rezik Károly kitűnő cselelőszámai, amelyeket kisleányának, Melindának, a szép jövő előtt álló fiatal zongoraművésznek kísérete mellett fog előadni, ugyancsak igen hatásos műsor-számmal ígérkeznek. G. Hinn Irén operaénekesnő D. Sárossy Rózi, a kitűnő zongoraművész kíséretével fog énekelni. Mulatságos száma lesz a műsornak Horosz Bélának, az ismert névű újságíróknak humoros felolvasása. A műsört Kabos Éva szép költeményei és báró Kemény János értékes felolvasása egészíti ki, míg Bachner György zongoraművész a királyhimnuszot fogja eljátszani. A nagyszabású művészestélyre a jegyek elővételben már is megválthatók az Ellenzék könyvnyomtatásánál és a Jöestét! szerkesztőségében. Ajánlatos — a nagy érdeklődésre való tekintettel — a jegyeket mielőbb megváltani.

George Ciolac hangversenye

Szombaton este előkelő közönség jelenlétében tartotta meg hangversenyét az egyetemi kollégium dísztermében George Ciolac, a kolozsvári Román Zeneakadémia kitűnő professzora. Komoly és kivételesen tehetséges előadóművészt ismertünk meg George Ciolacban, akit valószínűleg tulzott lelkiismeretessége és az igazi művészre jellemző szerény-sége akadályozott meg eddig abban, hogy gyakrabban jelenjék meg az előadói pódiumon. Ciolac nemcsak kitűnő technikai felkészültséggel rendelkezik, de mély átértés és átérző is; egyszerű: kongeniális azokkal a szerzőkkel és művekkel, akiket amiket interpretál. Már külső megjelenése is arra vall, hogy elmélyült, bensőséges, igazi muzsikus-lelke, akinek számára a hangszer éppoly megnyilatkozási lehetőség, mint az alkotó művész számára maga a mű. Műsorának komolysága is a művész komolyságát bizonyította. Elsőül Schumann „Fantazia op. 17.” három részből álló művét játszotta, amelynek különösen harmadik részét dolgozta ki finoman, briliáns játéktílusban. Mozart „Variációi”-t szinte légies könnyedséggel adta elő; a mű hangulata, költészete külön szépséget kapott a kitűnő művész ihletett interpretációjában. A legfeledhetlenebb hatást Beethoven örök szépségű „Holdfény-szonátájá”-val érte el, melynek sugárzó mélabuja, érzelmi mélysége maradéktalanul érvényesült Ciolac művészuja alatt. Elmény volt számunkra e nagy mű művészre valló interpretációja.

Műsorának második részében elsőül az ismert névű kolozsvári zeneszerző: Ghidonescu legújabb művét, a „Ballada” című kompozícióját játszotta Ciolac. Mindent megtett a zenemű értékeinek kiemelésére s bizonyára nem rajta, hanem a mű felépítésének és formanyelvének szokatlanságán mulott, hogy a várt hatást nem érte el. A mi klasszikusok és romantikusok nevelt fülünk számára tuldeden hangzának ezek a hypermodern zenei kísérletek.

Annál szebbek voltak Debussy, Ravel és Albeniz-interpretációi. Különösen Ravel „Ondine”-je és Albeniz „Navarra” című kompozíciója volt az, mely figyelmünket megragadta. Bár e művekben is erős atonális hangszínek tarkítják a melódiák és harmóniak tisztá zenéjét, mégis érezhető rajtuk a stílus egysége, a mondanivaló komolysága és a hangulati tisztaság, amiket Ciolac játéka erőteljesen érvényesített.

A közönség a kitűnő művészt meleg ünnepelésben részesítette. (s. l.)

Csak ma és holnap a ROYAL mozgóban az év legszebb operettfilmje:

Tavaszi szerenád

Főszerepekben:

Jeanette Mac Donald és Nelson Eddy

Előtte a legújabb belföldi híradó

— Kétszáz ezer hold került víz alá Magyarországon. Budapestről jelentik: Az áradások elleni védekezés megszervezésére kiküldött kormánybiztos közzétette első jelentését az áradások okozta károkról. A jelentés szerint 200.000 hold föld került víz alá. A Tisza víz-állása 6.75 méter rendes szintje felett. Szegednél a kikötői rakpart víz alatt van. Budapesttől északra egy sziget majdnem teljesen el-tűnt a hullámokban. Újpest szintén sokat szenvedett az árviztől. Az egész országban több mint száz házat sodort el az árvíz.

— Orvosi szakülés. A „Paul Ehrlich” orvostudományi Egyesület április 3-án, szerdán este 9 órakor tartja 133-ik tudományos ülését, saját helyiségében (Str. Nicolae Iorga 21.) a következő tárgysorozattal: 1. Dr. Csillag Jenő: Az orr-garat rosszindulatú daganatainak diagnosztikája, észlelt esetek kapusán. 2. Dr. Müller Max: A neuroanemiáról. A tagokat és orvosvendégeket ezuton is meghívja a vezetőség.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik súlyos gyászomban részvételüket nyilvánították, hozzátartozói és a magam nevében ezuton mondok őszinte köszönetet. Dr. Mózes László.

— Irodalmi örösváltás előtt címmel írott cikkében számol be Győri Illés István az Új Transilvania most megjelent áprilisi számában az erdélyi fiatal írók tehetséges előretöréséről az Új Erdélyi Könyvek kiadományai során. Ezenkívül ki kell emelnünk az elevenen szerkesztett lap közleményeiből az alábbi érdekes cikkeket: Kelemené, Vargha Katalin (ifj. Kubán Endre cikke), Egy régi felségértési per (Köves József cikke), És mégis tavasz van (Komjáti György verse), Vihar a nyersbörközpet körül, Egy bánati világesavargó karrierje, Szász Zoltán halála, Szántó György csodálatos ifjúsága és még számos érdekes közlemény. Az Új Transilvania megrendelhető a lap kiadóhivatalánál (Cluj, Str. Octavian Goga 13.)

A rossz vér következményei

Ékzema - Hólyagos pórsenések - Furunculok - Reuma - Visszerek - Lábfájás - Érelmeszesedés - Női bajok

Tiszta vér: egészség, tisztátalan vér: betegség vagy halál. Meg lehet őrzeni a vér tisztaságát? Minden bizonnyal. A Dépuratif Richelet egyszerű és olcsó szere a vér tisztántartásáért. E heroikus szer hatása alatt a vér megkezdül minden mérgező anyagától és gyökereesen megtisztulva, hamarosan ismét az a tápláló folyadék, az egészség és az élet ama közelekedési eszköze válik, amelynek rendeltetését alapján lennie kell. Régi ekzemában, vagy egyéb bőrbajokban hólyagos pórsenések, furunculosis, psoriasis, sycosis, bőrpíróság, csalánkiütés stb. Szenvedők kinzó viszketései megszűnnek, sebeik megszáradnak és lehullanak, bőrk újra egészségessé és üdévé válik. A merev izületi fájdalmas reumában szenvedőket, a mozgulatlanlágra kárhözottatott kösvényeseket visszaadja a normális életnek a Dépuratif Richelet. A visszerek és aranyerek egész seregét győződtő már meg róla, hogy ez a szer eltünteti bajait; a viszkető fájdalmak elmúltak, a daganatok eltűntek; a gennyedő sebek folyása megállt, a sebek bezárultak és semmiféle heggyátra nem hagytak. A hiányos nedvkeringés áldozatait: az érelmeszesedés folyamánaként idő előtt megöregedett férfiakat és a kritikus korban levő asszonyokat megszabadította a Dépuratif Richelet szivdobogásuktól, szédülésüktől, a halántékukban időnként fellépő nagy fájdalmaktól, szemkáprázásuktól és elviselhetetlen vesefájdalmaktól. Mindezeknek a betegeknek a Dépuratif Richelet vérik megtisztítása és regenerálása útján meghozta újból a fájdalommentes, tevékeny és boldog élet lehetőségét.

DÉPURATIF RICHELET

Minden gyógyszerészetben és drogeriában kapható

Szerkesztői üzenetek

F. O., Timisoara. Inzestrarea kötvényeit eddig nem huzzák ki. A Consolidarea kötvények sorsolási jegyzékét nekünk nincsenek meg.

Többeknek. Az Inzestrarea kötvények eddigi sorsolásainak egyikén sem huzzák ki a következők Inzestrarea kötvényeit:

„Allomásfőnök”.
Roos J., Odoráu.
K. D., Satu-Mare.
I. I., Huedin.

K. J., Uileacul de Cris.
G. S., Satu-Mare.
P. B., Bistrita.
P. M., Brasov.
R. J., Sighet.
M. S., Uioara.
H. E., Oradea.

K. E., Sibiu.
G. J., Fágáras.
K. M., Satu-Mare.
St. J., Sighet.
D. P., Lugoj.
F. F., Fágét.

Megjelent

dr SZABÓ ÖDÖN

L'SON HÁKÓDES

héber nyelvkönyv.

Teljesen új módszer a héber beszéd, Erec Jisrael nyelvének megtanulására. A „L'son hákódes” héber nyelvkönyv segítségével rövid idő alatt könnyen megtanulható héberül beszélni, megérteni a nyelv szabályait és szellemét és egy utazás elbeszélésének keretében bejárja és megismeri Palesztinát.

Ára 120 lej

A pénz előzetes beküldése után portómentesen szállítja: Új Kelet kiadóhivatala, Oradea, Str. Millerand 4.

Át
szög

Hog

Amikor épült és a rel keletre, ben megépít nálat: a té Anglia titol rendszert küül áll az képeket, ami vonatkozású művelet, eg dori vagy enyésző cse. Míg a fr dón igyeke kat, eddig adat háru matait s a matokkal é a gyarmato

Nég

Az angol és legsürgő lyződött át ton és a l birtokba- ták szig ki, ujs

Ind szig Ho ma bir két a t raf

I jel szö vék ko ga Pe fo me

ja re De po elő ge ko ta, po Ak

SU
RO

értesíti el új távbes A nem mert az e ban válto nemzetköz

Áttörhetetlen acélháromszögek London és a Fidzsi-szigetek között

Hogyan hólta el Anglia a fegyverkezésre szánt milliárdokat?

Amikor a francia Maginot-vonal megépült és a németek alig néhány kilométerrel keletre, a francia záróvonalakkal szemben megépítették a maguk Siegfried-vonalát: a tétlen szemlélő szerepét játszó Anglia titokban olyan gigantikus védelmi rendszert dolgozott ki, amely példánélkül áll az emberiség történetében. Ahhoz képest, amit ma a nagyhatalmak katonai vonatkozásban művelnek, egy xerxesi hadművelet, egy népvándorlás, egy nagyszándori vagy napoleoni hadjárat egészen elenyésző csekélység.

Míg a franciák és németek a szárazföldön igyekeznek megvédelmezni birtokait, addig Angliára sokkal súlyosabb feladat hárult: meg kell védelmeznie gyarmatait s a dominiomokat. Anglia a gyarmatokkal él, vagy bukik, már pedig ezek a gyarmatok egymástól és az anyaország-

tól tíz és tizezer kilométernyi távolságra fekszenek s láthattuk a legutóbbi eseményekből, mit jelentenek ezek a távolságok egy háború esetén.

Kézenfekvő tehát, hogy az angol problémát másképpen kell megoldani. Ezt a megoldást maga az angol hadügyminiszter találta ki, amikor 1937 decemberében a következő kijelentést tette egyik legnagyobb angol lap munkatársának.

— A világ azt hiszi, hogy gyarmataink veszedelemben vannak. Megnyugtatom önt, mire ez a veszély bekövetkezik az angol nép olyan acélfalat emel a támadók elé, hogy azon összeomlik minden kísérlet. Elrendeltem, hogy a földgömb keleti féltekéjét egy acélfal válassza ketté. Ha egyszer bezárkózunk falaink mögé, nincs az a hatalom, amely megingassa hataimunkat!

Négyezer kilométeres védelmi acélövek

Az angol gyarmatvédelem legégetőbb és legsürgősebb pontja a Távoikeletre helyeződött át akkor, amikor a japánok Kanton és a legforgalmasabb kínai kikötők birtokába jutottak s egymásután foglalták el az angol érdekeltségek előtt fekvő szigeteket. Amit a diplomácia nem mond ki, azt kimondotta a fentemlített külügyi újságíró, amikor ezeket írta lapjában:

— Ha élni akarunk, meg kell védenünk Indiát, Észak-Ausztráliát, a csendesóceáni szigetbirtokainkat és talán legelsősorban Hongkongot. Bármelyiknek az elvesztése maga után vonná a távolkeleti és távoldei birtokaink összeomlását. Pillanatig sem kétséges, hogy ezektől függ, vajjon Anglia a térképen marad-e a következő évszázadra?

Két ilyen acélháromszögről van szó jelenleg a Távoikeleten. Minden háromszögnek három csúcspontja van. Az első védelmi háromszög csúcspontjai: Hongkong—Tricomale (Ceylon szigetén)—Singapore. Hozzá tartozik a háromszöghöz Penang szigete is, amely azonban a befogók mögött fekszik és pompás trigonometriai pontot jelent az egészben.

A Dél-tenger védelme

A másik acélháromszögnek csúcspontjai: az Ujguinea szigetén fekvő Port Moresby az Észak-Ausztráliában levő Port Darwin és a Fidzsi-szigetek. Ezeket a pontokra is ugyanaz vonatkozik, ami az előbbiekre.

VI. György király koronázási ünnepségein, 1937-ben, Londonban összeült egy konferencia, amely félóra alatt elhatározta, hogy Port Darvint hadászati szempontból a legsürgősebben ki kell építeni. Akkorra légi támpontot létesítenek, ott,

Singapore, mint tudjuk, régóta a világ egyik legerősebben kiépített erődje, Hongkong szigete azonban annál védtelenebb. Ceylon pedig igen erős légi és tengeri bázist alkot. Mindhárom védőpontot sokmillió font befektetéssel bevehetetlen erődévé képezik ki, ha pedig vonalakkal kötik össze a pontokat, olyan háromszöget kapunk, amelynek belsejében az összes tengeri, vagy szárazföldi közlekedési vonalak a legértékesebb gyarmati bázisok foglalnak helyet. Egy négyzetméter terület sem marad védtelen, az erőalkalmazások kiszárgázó vonalai pedig elérik Afrika keleti partvidékeit, az iráni petróleummezőket, Nyugat-Ausztráliát, sőt elérnek a Fülöp-szigetekig.

A háromszöget úgy számították ki, hogy a légijáratok és hadihajók a szögek belsejéből kiindulva könnyedén és akció-rádiuszuknak nem is teljes igénybevételével mindenüvé eljuthatnak s olyan arconalat képezhetnek, amelyen átjutni: legalább is emberfölötti feladat. A háromszög átfogója, tehát leghosszabb vonala valamivel több négyezer kilométernél, már pedig ezt a távolságot áthidalni, a Ma hadászatiának nem okoz nehézségeket.

hogy a gépek, ha kell, egész Ausztráliát behálózhatják. Az építkezések már a befejezés stádiumában vannak. A költségek javarészt Ausztrália fedezi, de az anyagot, a legjobb angol acélt, az anyaország adja hozzá.

Port Moresby kiépítése kissé már nehezebb probléma volt. Tudni kell, hogy a kannibálok szigete, Ujguinea megosztott birtok s a nem angol birtokosok érthető aggályokat támasztottak a létesítendő erődökkel szemben. Bizonyos szerződések

Tekintse meg kirakatainkat: Feltűnő olcsó árak!

Weinberger Radu szövetségese

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND No 23.

megkötésével azonban ez aggályokat eloszlatták és Port Moresby ma teljesen készen várja a jelenlegi fiottaépítkezési programból neki jutó részt s azt a nehéz bombavető repülőhadosztályt, amely adott esetben a hongkongi erőkkel közösen operálhat és egyszerűen lezárhatja a japán törekvéseket Ausztrália felé.

Köztudomású, hogy ezek a törekvések az utóbbi évtizedben Angliára nézve rendkívül veszélyeseknek bizonyultak. A japán kivándorlás Ausztráliában olyan méreteket öltött, hogy a védekezés eszméje önként adódott. Port Moresby tehát Hongkonggal, Port Darwin pedig Szingapurral együtt alkotja az áttörhetetlen védőfalat, míg a háromszög harmadik csúcsa, meglehetősen hosszú átfogóval, a déltengeri szigetvilág legértékesebbjére, a Fidzsi-szigetekre helyeződött át. Fidzsi-szigeteken tartani az egész Dél-tengert, sőt még lehet védelmezni Uj-Zélandot is.

Nagyon természetes, hogy a két három-

szög egymagában nem tudná teljesíteni feladatát az anyaország roppant távoisága miatt. Ezért tehát összeköttetést kellett teremteni Londonnal s ez a szál immár egyetlen állomás kivételével teljes kész. A kivétel Haifa, Palesztinában. A többi:

London—Málta—(Haifa)—Aden—Tricomalee angol kézben vannak, csak a modern világ rohanásához mérten újra és újra kell építeni valamennyit.

Nos erre, a gigantikus kiépítésre költi el Anglia a milliárdokat. Csak a jövő igazolja majd, vajjon érdemes volt-e vagy sem? Kitért az új háború. S el lehet mondani, hogy a Földgolyó világrészi megajzolását teljesen újra kell csinálni, mert bár Ázsia, Afrika és Európa egymástól teljesen különzárt geográfiai egység: a jövőben bizonyos katonai védővonalak és támadóláncolatok fogják meghatározni, mely területek tartoznak össze. Ez a kép egészen más lesz, mint a mostani.

Ma este fél 9 órakor a Concordia klubban

Strasserné Hermann Kalica zongoraművésznő és Kertész Vilmos baritonista hangversenye

Április 10-ig adhatók be a készlet-bejelentések a március 4-i törvény alapján

Bucuresti, április 1. Megirtuk, hogy a nemzetgazdasági miniszter rendeletet adott ki a március 4-iki árrögzítő törvény alkalmazására, amelyben ismertette a bejelentések módjait, valamint ama árucikkek és iparágak jegyzékét, amelyek nem kötelesek készletbejelentéseket adni. Ezeket mi lapunk március 29. és 30-i számaiban részletesen ismertettük.

A rendelet a havi bejelentési határidőket minden hónap első tíz napjában állapította meg. Ezzel kapcsolatban az UGIR központja interveniált a nemzetgazdasági miniszternél, hogy az első bejelentési határidő április 10. legyen. A nemzetgazdasági miniszter az UGIR központjának intervenciójára az első bejelentési határidőt április 10-ig meghosszabbította.

A tartományi árellenőrző bizottságok tagjai

Egyidejűleg a nemzetgazdasági miniszter kinevezte az egyes tartományok legfőbb árellenőrző bizottságainak tagjait, amelyek a következők:

Somes tartományban: Elnök: dr. Paul Barbatei törvényszéki tanácselnök, rendes tagok: dr. Nicolae Matei bíró és dr. Petru Metes. Kiegészítő tagként a következők hívhatók be: dr. Adrian Iacob, nagyiparos, Eugen

Besa gyárigazgató, Ioan Fara iparos, dr. A. T. Muresan iparos, Aurel Vonică nagykereskedő, Aurel Munteanu nagykereskedő, Viorel Fodor kiskereskedő, Petre Pop kiskereskedő, Dumitru Gociman és Petre Drasoveanu kiskereskedők, Ing. N. Gherman, dr. Aurel Dunca mezőgazdák. A bizottság titkára Alexandru Hoju.

A többi tartományok bizottságainak névsorát lapunk legközelebbi számában leközzöljük.

FELMILLIO LEJRE ITELTE AZ UZSORA-BIROSG A MEINL CEGET

Bucuresti, április 1. (Rador). Az üzérkedési ügyekben ítélkező bíróság 500 ezer lej büntetés fizetésére ítélte Meinl Gyula képviselőjét, Peter Waltert, mert üzérkedési céllal a maximális 52 lej helyett 78 lejért árulta az ételolaj literét, amelyet a Phoenix cégtől vett. A Phoenix cégtől vásárolt faolajat Meinl Gyula címkével látta el és mint elsőrendű minőségű ételolajat bocsátotta áruba. Hasonlóképpen a Flora-gyártól vásárolt konzerveket ugyancsak Meinl címkékkel látva, a maximális áron felül hozta forgalomba.

A Societatea Anonimă Romana de Telefoane

értesíti előfizetőit és a n. é. közönséget, hogy április 1-i kezdettel életbelép az új távbeszélő tarifa.

A nemzetközi távbeszélés tarifájának módosítása azért vált szükségessé, mert az egyes országok közötti viszonylatban a lej és az aranyfrank paritásában változás történt. Kéjük előfizetőinket, valamint a n. é. közönséget, hogy nemzetközi beszélgetései előtt informálódjanak az új díjszabás felől.

S. A. R. de Telefoane

SPORT

Döntetlen az első Duna-Kupamérkőzés

Kikapott a román B. és ifjúsági válogatott

Bucuresti. Jugoszlávia-Románia 3:3 (2:2). Dunakupa-mérkőzés, bíró Rubint Magyarország. 25 ezer főnyi közönség jelenlétében az ANEF pályáján játszottak le az év első kupamérkőzését Jugoszlávia és Románia csapatai. A két nemzet zászlóival feldisztelt pályán a mérkőzés ünnepélyes keretek között zajlott le. Kika Popovic és dr. V. Economu szövetségi kapitányok szövetségi zászlókat és virágcsokrokat ajándékoztak egymásnak, majd a két nemzet himnuszainak eljátszása után, a mérkőzés magyar bírójára jelt adott a küzdelem megkezdésére, melyre a csapatok a következőképpen állottak fel:

Jugoszlávia: Lovrics, Dubac—Sztokjovics, Lehner—Dragicevics—Manola, Tirnanics—Valjarevics—Petrovics—Bojovics—Nikolic. **Románia:** Iustin, Sfera—Flecan, Vintila—Rasinaru—Lupas, Bindea—Mihalescu—Barátky—Bogdan—G. Popescu.

A játék képét általában a jugoszláv csapat nagyobb technikai fölénye és egysége jellemezte, ezt azonban a román csapat, mely még természetesen nem lehetett tökéletes egészes, nagyobb lelkesedéssel és önfeláldozóbb játékkal ellensúlyozta és sikerült egy értékes pontot elvennie nagyobb tudású ellenfelétől. Az első gólt Valjarevics lőtte a 10. percben, a 14. percben azonban Bindea pompás egyéni játékkal a kapuba lőtte az egyenlítő gólt. A 20. percben egy jugoszláv támadásnál a ro-

mán fedezetsor nem tudta feltartóztatni Bojovicsot, aki mintegy 10 méterről a bal felső sarokba újabb gólt lőtt. A 39. percben a román csatársor nagy lendülettel tör előre. Gica Popescu pontosan ad be Barátkyhoz, aki kapásból még tőle is ritkán látott nagyszerű, mintegy 10 méteres lövéssel védhetetlenül vágja be az újabb egyenlítő gólt. A II. félidő elején a jugoszláv csapat nagy erővel támad és a 15. percben Valjarevics újabb góllal 3:2-re állítja az eredményt. A román csapat ezután óriási erővel fekszik a küzdelembe az egyenlítő gólt, ami a 22. percben születik meg, mikor is Bogdan beadását Bindea a kifutó kapus felett a hálóba emeli. Az utolsó 5 percben a román csapat óriási iramot diktál, de G. Popescu az utolsó percben kitűnő helyzetben kapu fölé lő. Rubint bíró kifogástalanul vezette a szép és izgalmas mérkőzést, melyen megjelent Sidorovici országőrparancsnok is.

A nagy mérkőzés előtt Jugoszlávia ifjúsági válogatott csapata megérdemelten 2:0 (1:0) arányban győzte le a Románia ifjúsági válogatottját.

Belgrád. Jugoszlávia B)—Románia B) 1:0 (1:0). Dunakupa-mérkőzés. A jelentés szerint a két csapat közül a szerencsésebb győzött. A mérkőzést a magyar Kiss Ernő bíró jól vezette és azt 15.000 főnyi közönség nézte végig.

Magyarország—Svájc 3:0

Budapest. Magyarország—Svájc 3:0 (2:0). Bíró Pudubszki Jugoszlávia. Európa-Kupamérkőzés, 25.000 főnyi közönség jelenlétében, kedvező időben játszották le vasárnap Budapesten az idény első nemzetközi válogatott labdarúgó eseményét Magyarország és Svájc csapatai és pedig az Európa-Kupáért. A két csapat a következő összeállításokkal játszott a mérkőzésen:

Magyarország: Csikós, Pákozdy—Bíró, Király—Sárosi III—Balogh, Kincses, Sütő, Sárosi dr.—Dudás—Kalogasay.

IV. csoport:

Galati. Ferroemail—DVA 2:0 (2:0).
Braila. Franco Romana—Munkások 6:0 (2:0).
Bucuresti. Makkabi—Turda 1:1 (1:1).

A VICTORIA GYŐZÖTT

Cluj. Victoria—Universitatea 4:1 (1:1), bíró Ciosa, barátságos, melyet az állóképesebb Victoria csak a II. félidőben tudott megmenteni. Felcan II (2) és Cocubun II (2) góllal.

A finn olimpiai bizottság bizik abban, hogy a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a legközelebbi olimpiát Finnországnak fogja adni.

CSAK 10 MÉRKŐZÉST JÁTSZOTTAK LE A B) LIGÁBAN

Bucuresti. Vasárnap a B) ligában teljes forduló volt kitűzve, sok mérkőzést azonban ezek közül elhalasztottak, vagy a csapatok visszaléptek a további küzdelmekről. A lejátszott mérkőzések eredményei a következők:

I. csoport:

Nagyvárad. NAC—FC Braila 0:0, bíró Ritter. A brailai együttes szerencsével tett döntetlenné a mérkőzést.
Marosvásárhely. Mures—FC Craiova 1:0 (0:0).

II. csoport:

Lugos. Vulturii—Kínizi 3:2 (1:1).
T. Severin. CFR—CFR Piski 2:1 (2:0).
Lupény. Minerul—Mica 2:0 (2:0).

III. csoport:

Torda. Cement—MSE 5:2 (2:0).
Nagyvárad. Törekvés—Sodronyipar 1:0 (1:0).

Jeanette MacDonald és Nelson Eddy előtte a legújabb hirodó.

AZ EDISON MOZGO MUSO

Kettős műsor: I. A kalózsziget kincse. Svbl Jason, Gny Kibbe. II. Jéghercegnő. Sonja Henne, Ritz-testvérek. Műsor előtt hangos hirodó.

A RIO MOZGO MUSORA

Ma 3, 6 és 9 órák: A világ legnagyobb sport filmje. Mindkét rész egyszerre. Clujon utoljára. Teljesen új kópia. A berlini Olimpia. A világ legjobb sportolójának közreműködésével. Ezen filmet diákok és gyerekek is látogathatják. Következő műsorunk: I. Ha király lennék. II. Lukrécia Borgia. Monumentális történelmi dráma.

Életbeléptek az új adótörvények. A Hivatalos Lap április 1-iki száma közli az új költségvetést, valamint az azok mellékleteiként készült adómódosító és új adó-törvényeket. Az új adótörvények és fontosabb módosítások ismertetésére visszatérünk.

BZINHÁZ·FILM·MŰVÉSÉZET

Bánk bán

A színházi évad egyik legnagyobb eseménye kétségkívül a Bánk bán felújítása. Öt év telt el a nagy mű itteni utolsó előadása óta, s ez alatt együttesünk fiatal erői odáig fejlődtek és izmosodtak, hogy ma már a siker reményével vállalkozhatnak a nagy mű vezetőszerepeinek eljátszására.

Színházunk a tradíciók tisztelgésében tartásával, de mégis teljesen korszerű rendezéssel hozza színre a Bánk bán. Két és félóra leforgása alatt, mindössze két, — tíz perces — felvonásközt tartva, pereg le az előadás, anélkül, hogy a szöveget lényeges húzások

csontkítanak. A technikai egyszerűsítés is csak a tragédia nagyvonalúságát emeli ki még jobban.

A rendezés munkáját Kádár Imre végzi, a főszereplők sorában először látjuk Nagy Istvánt Bánk, Fényes Alizt Melinda, Kovács Györgyöt Biberach, Tóth Eleket Tiborc, Bodó Györgyöt Ottó, Havady Nagy Ionkát Izidóra szerepében. Gertrudis szerepét Benes Ionka tartotta meg. A többi szerepekben, a legkisebb feladatban is, a társulat elsőrendű erői vonulnak fel.

A SZÍNHÁZ ÚJ MŰSORA
Kedden a Bánk bán előkészületei miatt nincs előadás.

Szerda fél 9: Bánk bán. (Teljesen új betanulással, új kiállításban. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Bánk — Nagy István, Melinda — Fényes Alice, Biberach — Kovács György, Tiborc — Tóth Elek, Ottó — Bodó György, Gertrudis — Benes Iona, II. Endre — Lantos Béla, Petur bán — Deésy Jenő, a többi főszerepekben: Havady Nagy Ionka, Szabados Árpád, Simon György, Bérczy Mihály, Perényi János, Hetényi Elemér, Tarr Kázmér, Kudelász Károly, stb., stb. Premierbérlet 33. szám.)

Csütörtök fél 9: Bánk bán. (Rendes bérlet 32. Irodalmi bérlet 22.)

Péntek fél 9: Bánk bán.
Szombat este 9: Fenség, fizetek! (Hetedszer.)
Vasárnap d. u. 3: Fenség. (30-adszor, olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Fenség, fizetek! (Nyolcad-szor.)

Vasárnap este 9: Szülők lázadása. (Hetedszer)

A SELECT ES URANIA MOZGO MUSORA:

Egyszerre vetíti napjaink leghatalmasabb filmjét: A Notre Dame-i toronyőr. Victor Hugó örökbecsű regényének monumentális, minden képeletet felülmúló filmváltozatát, főszerepekben: Charles Laughton, a jelenkor legtekélyesebb jellemszínésze. Műsoron kívül FOX hirdó. Helyárrak mindkét mozgóban: páholy Lei 40.—, zártsték Lei 36.— és Lei 26.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Kék csillag. A testvériség, szeretet és önfeláldozás hősköteménye. A könnyű és a derű és az üldítő humor színjátéka. Főszereplők: Gary Cooper, Ray Milland és Robert Preston. A film előtt: Paramount világhíradó.

APRÓHÍRDETÉSEK

ISMERI az örökéletű vert csipke függőnyt? FUDJA, hogy minden kívánt méretben készül? LATA már dus választéku mintatermüket? Jöjjen! Lásson! Győződjön meg! Kizárólag FER-BESC függőkellékszakküzletben. Reg. Ferdinand 11. Félémeleten.

Butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Str. Elisabeta 16. I. emelet.

Finomkivitelű butorok: ebédlő, háló, kombinált berendezések, recamié, fotelek a legmodernebb stílusbaa eladók. Műasztalos, Str. David 3.

Kóser házikoszt kihordásra kapható. Str. Berthelot 5. Apartament 2.

Tölteni való paprika eladó. Schwartz, Str. Baba Novac 6. Apart. 7.

Külföldön diplomázott tricotagemester tanít gépkötést hat hét alatt garancia mellett. Érdeklődni „Teorie und Praxis” jellegre a kiadóban.

Kiadó kétszoba, fürdőszobás komfortos lakás május 1-re. Str. Mico 38.

Egy végtelen aranyos, finom mődu, szép és fiacskám, aki nem mindennapi értelmű és okos gondolkodású gyermek, fájdalommal kell látnom hogy eddig otthonalannul, tanulatlanul énytelen élni, amiben az előtte álló nehéz életre felkészülni nem tudna. — Melyik ígézésű, finom zsidó család fogadná örökbe ezt a jobb sorsra érdemes gyermeket, ahol megtalálná mindazt, ami szükséges, hogy jó zsidó és igaz ember váljon belőle, ahol esetleg az elveszett igaz, meleg szülői szeretetért némi kárpótlást találhatna és ahol gyermeki lelkilete némi kiegyensúlyozást találhatna. Cim: S. Bravermann, Oradea, Str. Delavrancea No. 32.

Társulna megfelelő tőkével rendelkező etnikai román pénzember rentábilis vállalat-hoz, vagy alkalmi üzletekhez, hol befektetése teljesen garantálva van. Ajánlatokat: Uj Kelet fiókiadóhivatala, Sighet, Carol 13.

Rituális háztartást ellátni tudó középkori zsidó nő azonnal állást keres. Cim: Grosz Szerén, Arad, Str. Radulescu 1.

Fogorvos vagy fogorvosnő társat keres per-
fekt fogtechnikus alkalmas helyre, anyagiak-
kal rendelkezik. Uj Kelet fiókiadóhivatala
Sighet, Str. Carol 13.

Kiadó május elsejére egy szoba, elő- és fürdőszobás lakás. Marechal Foch 45.

Stern Nándor sígheti divatruházában üzlet-
átköltözés folytán nagy kiárúsítás, leszállított
árakkal.

Apolónó privat beteg mellé állást keres, vi-
dekre is megy. Cim a kiadóban.

Bécsi zongora és perzsaszóvő-ráma el-
adó Alba-Julian. Cim a kiadóban.

Üzlethelyiség Reg. Ferdinand uton átadó.
Megkeresést „Legforgalmasabb centrum” jel-
legre a kiadóba.

Órásségéd, fiatal, állandó alkalmazást talál
szombat tartással. Uj Kelet fiókiadóhivatala
Satumare, Teofil Dragos 4.

TIMISOARAN nagy pacienturával rendel-
kező, teljesen modernül felszerelt fogászati
műterem haláleset miatt azonnal eladó.
Értekezni: Háring Zsigmond, Cluj, Cafe
Regál.

Detailfás tisztviselő, nőtlen, pénzgaranciá-
val, 12 évi gyakorlattal, perfekt román-ma-
gyar, azonnali belépésre állást keres. Cime-
ket az Uj Kelet fiókiadóhivatala továbbít
Satumare, Str. Teofil Dragos 14.

Kiadó gyönyörű 3 szoba, konyha, előszoba,
csempézett fürdőszoba. Str. Masaryk 44.
Érdeklődni Reg. Maria 24., fűszerüzletben.

Pékség, tíz év óta fennálló, jólbevezetve,
május egyre kiadó, vagy társat keresek.
Özv. Weisz Károlyné, Marghita.

Uri családnál keresek felnőtt leányom ré-
szére szállást, zongorahasználattal. Esetleg
teljes ellátást. „Tavasz” jellegre.

Kiadó új házban uccai 1 szobakonyhás
komfortos, valamint garzon lakások, csempé-
zett fürdőszobákkal. Egy szobakonyha Str.
Masaryk 9. Str. Vladimirescu 16.

Olcsón eladó íróasztal, kétajtós szekrény,
összecsukskható, valamint nyitott vaságy sod-
ronnyal, cselédágy, faágy féderes matraccal,
antik divány, tükrök, többféle butorok, rózsá-
farudak, két ajtó. Bratianu 45.

Orakönyvelést, könyvek felfektetését, köny-
velési restanciák feldolgozását vállalja ipar-
vállalat főkönyvelője. Cim a kiadóhivatalban

KEDI

Dr. N. Hecht,

Köz-
délyi KH
tusainak
munkájá-
szüksége
az akció
tatandó
társakat
és a KH
A kül-
természe
hezitik a
gisztrál
moly ele
zsidóság
fokozott
országgy
mindentü
ben felh
átlag 60
nagy sz
tok is b
mények
áldozati
eredmél
A KH
hónapok
együtt
zsálemi
— olya
nemcsa
tekintet
nek az
málásá
Fenti
váló sz
merője
dó nap
keresi
tása c
milyen
A meg
közé t
biu, M
misoar
lódéssé
Agenci
beszár
mult h
Dr. GE
Dr M
oradea
soarai
Agenci
sinai
csak J
tott a
soarai
gondos
előadá
nista J
máit é
a kité
százal
szegét
A t
beindí
kötőnő
lefoly
adásá
zottak
közéle
Az
meger
fel A
sorat,
ván e
megta
Dr.
mas t
sítást
újra
problé
te ba
benne
JICO
Jico
hozá
tébbe
néki
ben a
dolgo
Mar,
nak a
tében
nyeit
gisztr
den b
megb
munk
gazda

Kitünő eredményekkel folyik a transilvaniai Keren Hayesod-akció

Dr. N. M. Gelber előadásai Transilvania nagyobb városában. Jichak Hecht, Péterfi Endre, dr. Josef Mann és Weinberger Józsa munkássága. Transilvania zsidósága nagy megelégedéssel fogadja a Keren Hayesod delegátusait

Közel 3 hónapja, hogy utoljára rtunk az erdélyi KH akció menetéről és a főiroda delegátusainak látogatásairól. Most, amidőn a KH-munka első felének lezárásához közeledik, szükségesnek tartjuk újra átfogó képet adni az akció menetéről és eredményéről, tájékoztatandó az erdélyi KH jegyzőket és munkatársakat Erdély zsidóságának magatartásáról és a KH delegátusok eredményeiről.

A külső körülmények bizonyos mértékben természetesen megnehezítették és megnehezítik a munkát. Ennek dacára örömmel regisztrálhatjuk, hogy a munkatársak sorai komoly elemekkel bővülnek mindenütt és Erdély zsidósága, a reá háruló felelősség tudatában fokozott áldozatkészséggel veszi át részét az országépítés művéből. Az elért eredmények mindenütt lényegesen meghaladják a múlt évben felhozott összegeket, az emelések aránya átlag 60-70 százalék, amit még az új jegyzők nagy száma egészít ki. Az ezévi tapasztalatok is bizonyítják, hogy nem annyira a körülmények, mint a zsidóság felelősségérzete és áldozatkészsége szabják meg mindenkor az eredmények nagyságát.

A KH központi irodája igyekezett az elmúlt hónapok folyamán a főiroda delegátusaival együtt — akiket dr. N. M. Gelber, a KH jeruzsálemi központjának a főmegbízottja vezet — olyan programot összeállítani, amely nemcsak a napi KH munkával vet számot, de tekintetbe veszi az erdélyi zsidó közvéleménynek az aktuális cionista helyzetről való informálását is.

Fenti elgondolás jegyében dr. Gelber, a kiváló szónok és a Palesztina-helyzet alapos ismerője az elmúlt hetekben és az elkövetkezendő napok során Erdély több nagyobb városát keresi fel általános tájékoztató előadások tartása céljából, anélkül, hogy egyidejűleg bármilyen gyűjtőakció lefolytatására kerülne sor. A meglátogatott és meglátogatandó városok közé tartoznak: Cluj, Oradea, Alba-Iulia, Sibiu, Medias, Arad, Brasov, Satu-Mare és Timisoara, ahol mindenütt a legnagyobb érdeklődéssel és örömmel fogadják a Jewish Agency kiküldöttjét. Alábbiakban részletesen beszámolunk az egyes delegátusoknak az elmúlt hónapokban teljesített működéséről.

Dr. GELBER LÁTOGATÁSAI:

Dr. N. M. Gelber decemberben tett cluji és oradeai látogatásai után résztvett a a timisoarai Cionista Konferencián, mint a Jewish Agency képviselője, majd a bucaresti és chisinaui KH és Cionista Konferenciákon, ugyancsak Jeruzsálem képviseletében. Előadást tartott a bucaresti erdélyi körben, majd a timisoarai KH akció nagyszabású beindításáról gondoskodott. Számtalan cercle és nyilvános előadás keretében ismertette az aktuális cionista helyzetet és a Palesztina-építés problémáit és a személyes látogatásai során sikerült, a kitünő propaganda hatása alatt átlag 100 százalékkal emelni a múlt évi jegyzések összegét.

A timisoarai akció után az aradi kampány beindítását vállalta dr. Gelber, ahol hasonló kitünő eredményekkel gondoskodott a munka lefolytatásáról. Megállapíthatjuk, hogy előadásai mindenütt hatalmas hallgatóságot vonzottak és eseményei voltak az erdélyi zsidó közéletnek.

Az utolsó hetekben a bevezetésben már megemlített előadási-tourné keretében kereste fel Alba-Iulia, Sibiu, Medias és Brasov városokat, ahol mindenütt a városoknak ugyszólván egész zsidósága résztvett a tiszteletére megtartott rendezvényeken.

Dr. Gelber ezévi erdélyi látogatása hatalmas tempóban vitte előre a cionista-felvilágosítást és a KH munkáját. Erdély zsidósága újra nemcsak nagy tudását, a Palesztina-problémák kiváló ismerőjét, hanem régi ösztöneit és barátját is a kiváló causeurt találta meg benne.

JICHAK HECHT MUNKÁSSÁGA:

Jichak Hecht harmadik éve látogat el újra hozzánk, s ha a népszerűség bizonyos mértékben túl is fokozható, akkor ezt sikerült neki elérni. A KH központjának kérdésére ebben az évben csak Erdély nagyobb városait dolgozza meg, így: Cluj, Oradea, Lugoj, Satu-Mare, Sighet, etc. helységeket. Teszi ezt annak a megbízatásnak és elképzelésnek keretében, mely ezen helységek múlt évi eredményeit lényegesen emelni kívánja. Örömmel regisztrálhatjuk, hogy sikerült eddig is és minden bizonnyal sikerülni fog továbbra is ezt a megbízatást teljes mértékben teljesítenie. A munka nivója állandóan emelkedik és azok a gazdasági információk, melyeket a tisztele-

re rendezett cirklik és látogatások alkalmával ad, komoly értékkel bírnak.

PÉTERFI ENDRE TEVÉKENYSÉGE AZ AKCIÓN KÖRÉBEN.

Erdély zsidósága és elsősorban régi barátai és cionista ismerősei nagy örömmel üdvözölték Péterfi Endrét, az erdélyi cionizmus egyik legrégebb munkását újra körünkben. Közismert, hogy Péterfi Endre hat év óta, amióta Palesztinába álljázott, megszokott nélkül nehéz fizikai munkát végzett és egyike volt az igazi pioniroknak, akire Erdély egész zsidósága büszke volt. Most, amidőn vállalta a KH főirodájának felkérését egy erdélyi látogatásra, mindnyájan nemcsak a régi barátot, de a zsidó országépítő munka megtestesítőjét is üdvözöltük benne.

Péterfi Endre Oradeán, Aradon, Timisoarán, Nadlacon és Pecican dolgozott eddig és az eredmények azt bizonyítják, hogy ezen a fronton épügy megállja a helyét, mint a palesztinai országépítés frontján. A KH látogatásokon kívül, számtalan előadás és cirkli keretében ismertette a palesztinai problémák

azon részét, amely Erdély zsidóságát legjobban érdekli.

Dr. JOSEF MANN UTAZÁSAI:

Dr. Josef Mann a bukovinai cionizmus egyik vezető alakja és ebben a minőségében hívta meg őt a KH központja Erdélybe. Komoly, szorgalmas és lelkiismeretes delegátust ismerünk meg benne, aki a nehéz körülmények között is nem csüggedő agilitással és eredmény-nyel dolgozik a KH érdekében.

Dr. Mann Clujon és környékén, Oradeán és környékén, majd Dej, Bistrita és a Szamos-völgyében, valamint Uioarän és Turdän dolgozott. Az eredmények mindenütt felülmulják a múlt év eredményeit.

Az elkövetkező hetek során Targu-Mures környékének, a Maros-völgyének meglátogatására kerül sor, minden bizonnyal az eddigiekhez hasonló jó eredményekkel.

WEINBERGER JOZSA MUNKÁSSÁGA A ZSIDÓ ASSZONYOK KÖRÉBEN.

Több ízben hirt adtunk már arról, hogy a Keren Hayesod ebben az évben egy új tussal próbálkozik: felkeresi Erdély zsidó asszonyait és felhívással fordul hozzájuk, hogy személy-lyesen külön is vegyenek részt a KH-jegyzők sorában. Rendkívüli idők rendkívüli áldozatok és metódusokat követelnek. Chaluci munka ennek az újításnak a keresztülvittele és örömmel állapíthatjuk meg, hogy Weinberger Józsa személyében sikerült megtalálni azt az asszonyt, aki ezt a nehéz feladatot a szükséges tapintattal, ügyszerezzettel és eredménnyel teljesíteni tudja.

Eddig Clujon, Oradeán és Timisoarän folytatta le a zsidó asszonyok körében a KH jegyzői kampányt, tegyük hozzá, hogy mindenütt minden várakozást felülmuló sikerrel.

KÖZGAZDASÁG

A két százalékos új forgalmi illeték április 1-től minden ötven lejen felüli eladási tételre kötelező

A pénzügyminiszter utalása a törvény alkalmazására

Megirtuk annak idején, hogy a módosított és április 1-én életbeléptetett új adótörvény két százalékos hadfelszerelési illetéket vetett ki minden áruladással eredő ügyletre, amely illeték mindenkor az ecélra készült speciális bélyegeken rovandó le, vagy a számlán, vagy pedig a törvény által kötelezővé tett blokkokon. Ezeket a blokkokat a papirkereskedésekben beszerezheti minden kereskedő, vagy iparvállalat. Ismertettük annak idején azt is, hogy az új törvény milyen árukat mentesít a két százalékos bélyegilleték alól.

A bélyegeket csak a múlt hét végén készült el és ezeket az új bélyegeket a pénzügyminisztérium csak szombaton küldte el az egyes pénzügyigazgatóságokhoz és adóhivatalokhoz, amelyek azt március 31-én kezdték árusítani. A rendelet leszögezi, hogy a 2 százalékos illeték bélyegei csak az 50 lejen felüli vásárlásokra kötelezők. Az illeték április elsején lép életbe, de a pénzügyi hatóságok szabtalanságok esetén április hónapban még nem vesznek fel kihágási jegyzőkönyvet, mert a minisztérium úgy akarja, hogy a közönség előbb alaposan megismerje a törvény rendelkezéseit. Ez azonban nem jelenti azt, hogy áprilisban még ne alkalmazák a 2 százalékos bélyegeket és ha a pénzügyi közegek ezzel kapcsolatban valahol rosszakaratot tapasztalnak, mégis felvehetik a kihágási jegyzőkönyvet. Az új bélyegeket kiosztását hétfőn kezdték meg.

A Sfatul Negustoresc (Kereskedő Tanács) a f. é. április 1-ével életbe lépő pénzügyi törvényekkel kapcsolatban, az április 1-étől kezdődőleg alkalmazandó 2 százalékos nemzetvédelmi adóbélyegekre nézve közli a következőket:

Az április 1-ével kihirdetendő törvény 14. szakasza értelmében mindennemű, eladásba hozott, vagy fogyasztásra bocsátott cikk, áru, ingó, vagy ingatlan javak eladási ára után 2 százalékos adó fizetendő, a kincstár által kibocsátott bélyegek alkalmazása által és pedig minden egyes eladás után külön-külön. A 17. szakasz értelmében minden kereskedő, iparos, vendéglős és mindazok, akik ilyen eladást végeznek, kötelesek kiszámítani és az eladási árhoz hozzászámítani a 2 százalékos adót és kötelesek minden vevőnek, vagy fogyasztónak jegyzéket adni, amelyre a megfelelő értékű bélyeget kell ragasztani.

A mai napon a pénzügyi hatóságokhoz érkezett végrehajtási utasítás szerint az itt említett jegyzékeket sorszámozott, cotoros (tölszelvényes) tömbből kell kiállítani és részletezni kell az eladott, vagy elfogyasztott cikket és árakat. A tömbjegyzékeken rajta

kell lennie az illető kibocsátó cég nyomtatott cégének (felül), a bélyeget pedig úgy kell ragasztani, hogy a jegyzék kitépésénél a bélyeg fele a cotoron maradjon. Addig is, míg a cégek cégükkel nyomtatott, fűzött tömböket tudnak készíteni, ugyancsak sorszámozott, fűzött tömb lapjaira, felül cégbélyegzőjüket nyomják rá. — A vevőknek kiadandó jegyzéken az eladási végösszeg után rájegyzendő az alkalmazott bélyeg értéke.

A 2 százalékos adóbélyeg alkalmazása (50 leig bezárólag mentes) 51 leitől felfelé kezdődik, az 51 leitől felfele az eladási végösszegnél mutatkozó frakciók mindig felfelé egészítendő ki, tehát pl. 51—99-ig 100-ra. A 2 százalékos adó kiszámítása kiskereskedőknél csak az üzletben kifüggesztett, reális eladási árak, nagykereskedőknél a számlázott, a forgalmi adótörvény 4. art.-ban megállapított árak után rovandó le.

A törvény 21. szakasza értelmében kivételnek ezen adó alkalmazása alól a következő cikkek: kenyér, liszt, tengeri, só, cukor, hus, zsirok; vagyis a zsir, ételolaj, vaj, tej, zöldségek, az országban termelt gyümölcsök és vetemények, — kivéve az iparüzemi célú és konzervgyárak termékeit, — a CAM (monopol) termékek, bélyegek, világító petróleum, újságok, időszaki lapok, az értéktörszék ügyletek, valamint a mezőgazdaság mindennemű termék-eladásai, amelyek a földművelő parasztek piacokon, terményvásárláson, vagy kereskedőknél, vagy pedig otthon a saját lakásukon eszközölnek.

Ugyancsak kivételnek a bankoknál, leszámítolva utján történt váltó transzmissziók és a Nemzeti Bank utján történt devizaeladások.

Az itt részletesen felsorolt kivételek szigoruan határoltak, tehát nem vonatkoztathatók más hasonlóan vagy közbeeső termékekre és műveletekre is.

A kereskedők, iparosok, vendéglősök és mindazok, akik ezen adó alá eső műveleteket végeznek, kötelesek napi nyilvántartást vezetni az eladásokról, vagy fogyasztásokról, amelyekre ezen adót alkalmazta és a nyilvántartást minden hó első napján belül az illetékes perceptióhoz nyújtja be az eladási összforgalom, valamint az alkalmazott bélyegek értékének, bélyegkategóriánkénti ki-mutatásával. — Az elhasznált jegyzéktömbök, a kereskedelmi számlák módjára tíz évig megőrzendőek és ellenőrzések alkalmával a kincstári közegeknek felmutatandók. — A törvényes következmények terhe alatt. Ezen adóbélyegeket alkalmazásának ellenőrzésére hivatottak az összes, a pénzügyi

Soha jobbat nem evett. Kérje mindenütt.

Sokan voltak, akik szkepticizmussal néztek az új próbálkozás elébe, természetesen most ezek is velünk együtt örülnek a felmutatott eredményeknek.

Az elkövetkező hónapok folyamán sor kerül Erdély többi városainak meglátogatására is és hisszük, hogy WEINBERGER JOZSANAK sikerülni fog továbbra is, a lelkes WIZO-asszonyok segítségével gondoskodni a további asszony-jegyzések megszerzéséről is.

törvényekben megjelölt pénzügyi szervek és pedig a miniszteri határozatokkal kinevezett ellenőrök, valamint a kerületi ellenőrök a saját kerületükben.

Minden vevő, tehát közvetlenül fogyasztó is, köteles fenti adóbélyeggel ellátott eladási jegyzéket kérni, mert különben épp úgy büntetendő, mint az eladó és egyetemlegesen felelős a kincstárnak okozott kárért.

A különböző értékű bélyegek százas lapokban az illetékes kerületi adóhivataloknál szerzendők be, azok árának egyidejű befizetése által.

Tekintettel az idő rövidségére és különösen arra, hogy az elsőfokú büntetés súlyossága mellett visszaesés esetén már 15—30 napi elzárás büntetése is jár, felhívjuk az érdekelteket, hogy április 1-én már alkalmazkodjanak a fentiekhez, mert az ellenőrző szervek nem tekinthetnek el semmiképpen a törvény előírásaitól.

Zürichi árfolyamok (április 1.): Márka 178.70, holland forint 236.80, dollár 446.—, font 15.74, francia frank 8.91, olasz lira 22.525, pengő 79.50, dinár 10.—, lej 3.30, belgas 76.20.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.66—216.95
font	851.80—873.13
palesztinai font	852.84—874.16
egyiptomi font	873.54—895.38
holland forint	112.47—115.27
svájci frank	47.52—48.76
belgas	35.95—36.88
38% felárral:	
font	567.87—582.08
holland forint	74.98—76.85
svájci frank	31.67—32.50
belgas	23.98—24.60
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
cehkorona	4.68—4.77
szlovákkorona	4.68—4.77
török lira	92.—
dinár	2.898—3.05

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ÁRFOLYAMAI:

Angol font, 70%-os kvóta	853
palesztinai font, 70%-os kvóta	890
egyiptomi font, 70%-os kvóta	900—920
dollár, 70%-os kvóta	211
francia frank, 70%-os kvóta	5.45
svájci frank, 70%-os kvóta	53.50
belgas, 70%-os kvóta	40.50
svéd korona, 70%-os kvóta	54.80
holland forint, 70%-os kvóta	126.65
norvég korona, 70%-os kvóta	53
török lira	190
angol font, 40%-os kvóta	1022
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:
font angliai árukra 1200
font, angol gyarmatok áruira 1600

ÚJ KELET Legújabb hírek

Őfelsége Károly király beszédét mondott a hadnagykönyvtár felavatásán

„A hit és áldozatkészségtől függ egész népünk jövője” — mondotta az Uralkodó

Bucuresti, április 1. (Rador.) A fővárosi műszaki katonai iskolában felemelő ünnepség volt vasárnap, amelyen részt vett Őfelsége, Károly király, Mihály nagyvajda, a kormány tagjai és több hadsereg főparancsnok. Ilcus tábornok, nemzetvédelmi miniszter alkalmi beszéde után az Uralkodó tartott beszédet.

Bajtársak! A különleges idők, amelyek az egész világon uralkodnak, azzal a következménnyel is jártak, hogy néhány hónappal hamarabb hagyjátok el az iskolát és kapjátok meg a hadnagyi rangot. A különleges körülmények évjárata lettetek. Az évjárat annak nevének kapja, aki nagy hazaszeretettel be tudta teljesíteni a románság évszázados vágyát. Ez a két körülmény, hogy Ferdinánd király nevét viseltek s különleges évjárat vagytok, maga után kell vonja, hogy ti is különleges legyetek egy a kötelesség betöltésében, mint hitetekben. Egységeiteknel sohasem felejtsetek el ezt a két parancsszót. Meggyőződésem, hogy a fiatal tisztek a kötelességteljesítés és őseink tisztelete magaslatára jutnak. Isten segítsen titeket ebben.

Őfelsége ezután a résztvevők lelkes ünneplése között az iskola éttermébe ment, ahol a Ferdinánd király évjárat egészségére ültette poharát.

Legyetek méltók a névhez, amelyet viseltek, — mondotta.

Ezután elvonultak az Uralkodó előtt az új hadnagykönyvtár. Őfelsége, Károly király, Mihály nagyvajda, a kormány tagjai és a magasrangú katonatisztek kíséretében az iskola irodájában beirta nevét az aranykönyvbe.

Ezt követően közbejött az iskola gyönyörűen felszerelt nagytermében, melyen részt vett Őfelsége és Mihály nagyvajda is. Az új hadnagykönyvtár nevében Enache lordache hazafias beszédet tartott, amelyre Őfelsége a következő szavakkal válaszolt:

— Az évjárat nevében elhangzott beszédért köszönetet mondok. Adja Isten, hogy a fogadalmak, amelyeknek összes társai nevében kifejezést adott, melyen behatoljanak mindegyikük lelkébe s ez hitvallás legyen egész életükre. A hit és áldozatkészségtől függ a nemzet jövője. A jövő pedig jórésben a tiszteltől függ. Minél jobban áthatják a katonai erények a tiszteteket, annál erősebb és jobb lesz hadseregünk. Ezek az erények elsősorban polgári erények, amelyek a lovagiasság és áldozatkészség — a tisztikarnak ezek az uralkodó eszméi — tesznek teljessé. Mégegyszer köszönetet mondva a hozzáintézett szavakért, romélem, hogy ez az évjárat kötelessége magasztalán fog állani.

Őfelsége beszédét hosszas és lelkes élténységgel fogadták.

A legfőbb szovjettanács egyhangúlag hozzájárult a karéliei finn szovjetkörtársaság megalakításához

Ötvenhétmilliárd rubelt fordít a szovjet nemzetvédelmi célokra. A Pravda cikke Molotov beszédéről. A beszéd visszhangja a francia és német sajtóban

Moszkva, április 1. (Rador.) A legfőbb szovjettanács Jderov indítványára egyhangúlag hozzájárult a 12-ik szövetséges szocialista köztársaság megalakításához. A 12-ik köztársaság felelőli a volt karéliei független köztársaság területét és a szovjet-finn békeszerződés által kapott területeket, tehát majdnem az egész karéliei félszigetet Viborg, Entrea, Keksholm városokkal, a Ladoga tó balpartjával, Sortavalla és Soujarvi helységekkal, Kuonajarvi vidékével, de a Leningrád közvetlen közelében lévő keskeny földcsík kivételével. Az elfogadott törvényjavaslat értelmében az alkotmányt olyképpen módosítják, hogy a karéliei finn köztársaság is felvehető legyen a szövetséges köztársaságok köztársaságába. Elhatározást nyert, hogy a karéliei finn köztársaságban új választásokat tartanak, hogy a legfőbb szovjet-tanácsban képviselhető legyen.

Moszkva, április 1. (Rador.) A Szovjetunió 1940 évi költségvetési tervezete 182 milliárd 200.000.000 rubel bevételt és 179 milliárd 700 millió rubel kiadást irányoz elő, amiből 57 milliárdot fordítanak nemzetvédelmi célokra.

Oroszország tartós kapcsolatokat kíván fenntartani szomszédaival

Moszkva, április 1. (Rador.) A Pravda című lap vezércikkében Molotov beszédével foglalkozik és főleg annak a Szovjetunió külpolitikai függetlenségéről szóló részét emeli ki. A lap rámutat arra, hogy a Szovjetunió semleges marad és sohasem fog a nyugati hatalmak imperialista érdekeinek eszközévé válni. A közelkeleti hely-

zetet illetően Molotov világos figyelmeztetést intézett azokhoz a szomszédokhoz, melyek a szovjetekkel szembeni ellenséges eljárásba hagynák magukat belerántani. Molotov határozottan hangoztatta, hogy a szovjetkormány békepolitikát folytat és tartós kapcsolatokat akar Oroszország szomszédaival.

A francia sajtó szerint Molotov beszéde nem egészen kielégítő Berlin számára

Párizs, április 1. (Rador.) A francia sajtó részletesen foglalkozik Molotov beszédével. Az Excelsior azt írja, hogy a beszéd egyetlen érdekes része az, amiben Molotov felfedi a szövetségesek közéleti tevékenységét és figyelmezteti őket, hogy Oroszország készen áll utjuk elvágására. Ami a semlegességi nyilatkozatot illeti, — az egész világ tudja, hogy megnyitja — állapítja meg a lap. A l'Époque hangoztatja, hogy Molotov beszéde nem teljesen kielégítő Berlin számára. A lap azt hiszi, hogy Oroszország csak akkor fogja egyik, vagy másik viszálykodó féllel szembeni végleges állásfoglalását nyilvánítani, ha azok anyagi és erkölcsi vonakodásban kimélet nélkül összeesnek. A Le Matin párhuzamot von Molotov beszéde és Roosevelt előző legutóbbi nyilatkozata között és arra a következtetésre jut, hogy csak a szövetségesek győzelme után lehet a békét biztosítani. A Le Figaro kijelenti, hogy az oroszok és németek titkos terve a háborút a kétségek, télenység és időhúzás állapotában zátonyra vinni.

Berlin, április 1. (Rador.) A Deutsche Diplomatisch Politische-Korrespondenz azt írja, hogy Molotov beszéde teljesen eloszlatta a nyugati hatalmak által teremtett legendát, mely szerint az olyan új rendet lenne hivatva teremteni, ami kielégítően az egész világot. A szovjetek együttműködése érdekében kifejtett hosszas erőfeszítései a szovjet vezetőit pontosan tájékoztatták az angol-francia külpolitika igazi alapjairól: a felemelkedőben lévő német akarat elleni harcról. A szovjetek elleni angol-francia politika egyre ellenségesebb lett. Amikor Oroszország semleges hatalmi minőségében kereskedelmi kapcsolatokat

teremtett Németországgal, a szovjetek elleni angol-francia eljárás még ellenségesebbé vált. Azok az angol-francia erőfeszítések, melyek célja az volt, hogy háborúba kergesse a szovjeteket Németország ellen, meghiúsultak. Végül a nyugati hatalmak bosszúálló politikájukba fogtak, ami számos ellenséges aktusban nyilvánult meg és amit először az orosz-finn viszályba való beavatkozásuk koronázott sikerrel. Ez a viszály — mondotta Molotov — sohasem robbant volna ki, ha Finnországot bizonyos kivülről hatalmak nem kergették volna bele a Szovjetunióval szembeni ellenséges politikába.

Az Egyesült Államok nem ismerik el a nankingi kínai kormányt

Washington, április 1. (Rador.) Cordell Hull külügyminiszter a következő nyilatkozatot tette a nankingi központi kínai kormány megalakulása alkalmából:

— Ennek az új kormánynak a megalakulása egy ország újabb intézkedésének tűnik, amelynek az a célja, hogy katonai erők segítségével erőszakolja rá akaratát szomszédjára, amelynek óriási területeit el akarja szigetelni a föld többi részétől. Az új kormány nyilvánvalóan idegen hatalom befolyása alatt áll és az a feladata, hogy ennek a hatalomnak az érdekeit szolgálja, megtagadva az amerikaiaktól és a többi országok polgáraitól azokat a jogokat, amelyeket hagyományos módon élveztek.

Newyork, április 1. (Rador.) Az amerikai sajtó beható bírálat tárgyává teszi a Wang Csing Wej kínai kormány megalakulását. A lapok megállapítják, hogy Japán ezzel a lépéssel megsértette a kilenchatalmi egyezményt. A Newyork Herald Tribune véleménye szerint a japánok illúziókban ringatják

magukat az új kormánnyal kapcsolatban.

A Newyork Daily News úgy véli, hogy az Egyesült Államoknak azonnal le kellene tiltaniok a Japánba irányított hadianyagszállítványt.

Tokió, április 1. (Rador.) A külügyminisztérium egyik szóvivője Cordell Hull amerikai külügyi államtitkárnak azon kijelentésével kapcsolatban, hogy az Egyesült Államok nem fogják elismerni a nankingi kormányt, ezeket mondotta:

— Az amerikai kormánynak türellemmel kell várnia, hogy megsemmisüljön a japán erőfeszítések eredményeit, amelyek a békét és a nyugalmat fogják biztosítani Kínában.

Arra a kérdésre, hogy Japán együtt fog-e működni azokkal a hatalmakkal, amelyek nem ismerik el a nankingi kormányt, a japán külügyminisztérium képviselője így válaszolt:

— Ha valamely hatalom nem vett számot a keletázsiai új renddel, úgy Japán nem kíván együttműködni azzal.

A Daily Express szerint:

A szövetségesek drákói politikát alkalmaznak az északi semlegesekkel szemben,

ha továbbra is Németországnak kedveznek

Nagy érdeklődés előzi meg Churchill beszédét

Párizs, április 1. (Rador.) Francois Pontet római francia nagykövét hétfőn reggel Párizsba érkezett és azonnal megbeszélést folytatott Paul Reynaud miniszterelnökkel.

Egyidejű londoni jelentés szerint az angol törvényhozás két háza kedden ülést tart. Az angol kormány döntése szerint tudvalevőleg a parlament hetenként csak három napon át ülészik, hogy a miniszterek a tárcájuk körébe tartozó ügyeket elintézhessék a többi napokon. Politikai körökben azt hiszik, hogy Chamberlain kedden a parlamentben az angol-francia haditanács legutóbbi ülésén hozott határozatokról nyilatkozni fog. Ugyanazon napon minden valószínűség szerint Halifax lord hasonló nyilatkozatot tesz a lordok házában.

Párizs, április 1. (Rador.) A kedvezőtlen légköri viszonyok miatt Paul Reynaud miniszterelnök beszédét, amit Amerikába akartak rádióan át továbbítani, elhalasztották.

Az angol munkáspárt vezetői Halifaxnál

London, április 1. (Rador.) Halifax lord pénteken az angol munkáspárt vezetőit fogadta. Hír szerint a külügyminiszter magyarázatot adott az angol-francia nyilatkozat jelentőségéről és kifejtette azoknak a rendelkezéseknek fontosságát, melyeket a szövetségesek a háború hatékonyabbá tétele érdekében hoznak.

„A szövetségesek új intézkedéseket hoznak bizonyos semlegesek biztonság érdekében”

London, április 1. (Rador.) A Daily Telegraph a szövetségesek háborús erőfeszítéseinek fokozását és Churchill beszédét kommentálja. A lap azt hiszi, hogy a nemzetközi jog megsértése nélkül a szövetségesek új intézkedéseket fognak hozni biztonságuk és bizonyos semlege-

sek biztosítása érdekében, mint például Norvégia, melyek nem tudnak védekezni Németország ellen.

A szövetségesek gondoskodni fognak arról, hogy a németek ne használhassanak fel semleges területeket a tengerzár gyengítésére.

A Daily Express közli, hogy drákói politikát fognak alkalmazni az északi semlegesekkel szemben, akik, úgy látszik, a szövetségesek terhére kedveznek Németországnak.

A Daily Mail hangoztatja, hogy Churchill beszéde közvetlenül a legfőbb haditanács ülését követi és megelőzi a balkáni angol diplomaták érkezését.

A szövetségesek nem kérték engedélyt hadihajóiknak a Dardanellákon való átengedésére

London, április 1. (Rador.) Hivatalos körök cáfolják azt a hírt, hogy a szövetségesek engedélyt kértek volna Törökországtól hadihajóiknak a Dardanellákon való átengedésére.

Egyidejű ankarai jelentés szerint Ismet Inonü török köztársasági elnök pénteken Gabriel Pauax szíriai főkörmányzót kihallgatáson fogadta. Az ankarai francia nagykövét ezután a főkörmányzó tiszteletére ebédet adott, melyen Saracoglu török külügyminiszter és a török igazságügyminiszter, valamint a török közélet több vezető személyisége is jelen volt. Gabriel Pauax szombatán aláírta a Törökország és Szíria között létrejött baráti és jószomszédági egyezményt, mely a március 15-én lejárt egyezmény helyébe lépett. A török-szíriai határt tudvalevőleg módosították, mikor az alexandriai szandzsákok Törökországhoz visszacsatolták.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomdász Cluj Strada Baron L. Pop 18 Telefon: 18-80